

kiállítás és ezzel kapcsolatban sűrűpávdéart is rendez, mely több mint augusztus hó 20-án nyílik meg és tart október hó 10-ig.

A kiállításra beküldendő árpá-minta mennyisége 5 kg.

Árpaminták a kiállításra augusztus hó 1-20-ig küldhetők; később érkező mintákat a rendezésig el nem fogadják.

Figyelmeztetjük a gazdatisztakat, hogy a rendezésig csakis az esetben vesz fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldendő bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

A kiállítás és vásár tervezése a bejelentő íve az OMGE. titkári hivatalától megszerezhető. A sűrűpávdéarttal kapcsolatban, de attól függetlenül díjazással egybekötött,

országos komló-kiállítás

is rendez az OMGE. f. évi október hó 1-10-ig terjedő időben.

A komló-kiállítás két csoportra oszlik és pedig I. csoport: melyben részt vehet minden hazai komlótermesztő 1901. évben természetesen komlóval. II. csoport: melyben részt vehetnek hazai és külföldi komlókereskedők és sörgyárosok.

A komlóminták a kiállításra 1901. évi szeptember hó 20-ától 27-ig küldendők. Később érkező mintákat a rendező-bizottság el nem fogad.

A legjobbaknak ítélt hazai komló-minták díjaztatnak, a második csoportba tartozó minták azonban csak elismerő oklevéllel tüntethetők ki.

A kiállításra szánt komlóküldemények postán, **kérményesen**, az OMGE. titkári hivatala címére Budapest, Köztelek küldendők.

A rendező-bizottság.

Tenyészkanca vétele.

Oroszországból a kiewi mezőgazdasági regionális szindikátus azon kérelmére fordult egyesületünkhöz, hogy adnák meg azon tenyésztőink címzeit, akik 50 darab tenyészkancazt szerezhetnének be.

Kivánunk a kancákat illetőleg: 6 évnél ne legyenek idősöbbed, pej, vagy gesztenyebarna színűek lehetnek, magasságuk körülbelül 160 cm. legyen és hogy a hatású jellegével bírjanak.

A kancák átvétele a folyó év végével

történnek. A kinek tehát olyan eladók kancáit kívánunk, melyek a fenti kívánalmaknak megfelelnek, szíveskedjenek alóli igazgatóságunk bejelenteni és az eladást közvetíteni fogjuk. Kívánatos a lovak pedigérjenek másolatát is küldeni.

OMGE. igazgatósága.

Arató- és burgonyamivelő-gépmutatás.

Az OMGE, így is mint a Gazdasági Egyesületünk Országos Szövetségének központja, körölte a Lipótvarmei Gazdasági Egyesülettel a nagyméretű földművelésiügyi minisztérium támogatásával folyó évi augusztus hó 31. és szeptember hó 1. napján arató- és burgonyamivelő-gépmutatást rendező Liptó-Szent-Niklós.

Bejelentési határidő augusztus hó 15. A gépmutatás részletes tervezete az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

1901. évi július hónap befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak.

Alapítványi kamatot fizettek:

1901. évre:

Br. Atzél Lajos 21-48, Gorvó János 22, Novák Árpád 20, Zemplényzei g. e. 20 koronát.

Tagsági évdíjat fizettek:

Hátralektra:

Br. Berg Gusztáv 20, Hankus Gábor 10, Hegyi Deszö 20, Lichtenstädter Béla 10, Mezőbényi gazdákör, Molnár János 20, Oláh Sándor 20, Páskai József 40, Pusztakürti uradalom 20, Schmol Erdő 40, Szabó Károly 20, g. Zay Miklós 20 koronát.

1901. évre:

Ábrám Hagó, hr. Banfy Ernő, Bakovics Mór, Bass Sámu, Benecur Elek 20, Bene József 10, Berger Károly Lajos, Beszedits Vilmos, Beck Ignác, hr. Berg Gusztáv, Binder Frigyes, Bibó György, Bohus László, Botika Lehel 20, Bokros Ignác 10, Bóth László, Bogha György, Brokás Béla, Bujavichov János, Butkay Vicz-mányi Ödön 20, Csézer Lajos 10, Csukási István 10, Deutscher József, Deutscher József, Dienes Zoltán, Dravetsky János 20, Eisenhut Kálmán 10, Ehrlich Ignác, Erdő uradalom, Ferenczy Kálmán 20, Füst Lajos 10, Fűr Géza, Füzessy Deszö, Fischer-Ferencz 20 és Gyula 10, Geréb György 20, Godor Ignác 10, Günther Imre, Gruner Lajos, Grosz Ignác, Hankus Gábor, Hádán Béla, Hajdu Árpád, Högshyalny Lajos,

Hegedüs Imre, Herbat Mihály, Hegyi Deszö, Helsingerg Godos, Hiseher Soma, Jeszesszy Béla, Kasztl László, Karkovics Ákos 20, Kerecs Lajos 10, Késztes, Mandel Károly, Gáspár Komáromi Sándor, Kókei Szilárd, Kun Frigyes 20, Krisztkovits Éde 10, ifj. Krallitz János 20, Landesz József 10, Laszlovics Kálmán 10, Lányi J., Langraf Zsigmond, Lipótvarmei g. e., Lohner Gyula, Lóv Lajos, Marmaroszegeyi g. e., Major Gyözö 20, Maróczyi Kálmán 10, Marton Zsigmond 10, ifj. Malher György 10, Maracsa József, Mayer József, Mandel Loránd, Magyar szőlővelései r.-a., Mezőbényi gazdákör, Molnár János, Negro Gusztáv, Novák Árpád és Károly, Országh Miklós, Páskai József, Páskai József, Páskai József, Póky Deszö, Perényi Antal, Pentz József, Pusztakürti uradalom, Radó Elemér, Ragha Ernő, Radvánszky György, Rakos Béla, Rajninger József, ifj. Redy János, Rózer Jenő, Rull Sándor, Rupprecht Ötör, Sárocsy Imre, Simonyi Lajos, Stugel József, Szabó Károly, Szabó Antal, Szalay János, Szántó Lajos, Szereényi Imre, Szerecsy Hiba, Stojka Károly, Szentimrey Imre, g. Telek László és Gyula, Mező-pagocsi uradalom, Teleszky János, Tokody Ödön, Tuba Ánkor, Treneszi gazd. egyes., Udrachelymegeyi gazd. egyes., Vaska Gyula, Vámsy Kornél, Wallehsbaum Jenő 5, Weiss Deszö, Wetzel Lajos, Wiling Nándor, g. Zay Miklós, Zólti József 20 koronát.

1902. évre fizettek:

Deutch Andor, Fährn László, Fischer Gyula, Godor Ignác 10, g. Mikcs Árnó 20 koronát.

Haderseregeltetés.

A hadsereg ellátása több száz millió koronát emészt meg évenként. Méltányos kívánság részünkről, hogy ezen ellátással kapcsolatos szállításokban abban az arányban részesedjünk, mint amilyen arányban járunk az ellátás költségeivel.

A hadsereg szükséglete kétféle. A felszerelés és élelmezés. A felszerelés tulajdoni részét Ausztria ipara szolgáltatja, mert a mi iparunk még nem bír azokkal a fejlettséggel és sokoldalúsággal, hogy a hadsereg felszerelési szükségleteinek fedezésében a kvóta arányában részesedjünk. Így például a fegyverek, töltevények, hadihajók nagyrészt Ausztriában, sőt részben a külföldön készülnek.

A ruházati szükséglet fedezésében már részünk. Itt az iparos körök következetes sürgetése végül még megtört a régi rendszert s a hadsereg és

Történt egy nagy bankban (egy ropant nagy bankban), hogy a főpénztáros egy milliót szikkasztott.

Egy kerek millióesékt, ami által most már széppé és kellemessé válhatott volna az élete, ha az a gondolat nem nyomja, hogy előbb-utóbb kislú a dolog a sokszor szomorú világ következik: elveszik a milliót.

El kellett volna tenni véne a tengeren-utára: ez forgott egy pénzügyi fejtejtés az hajh, a gyors vonatokat gyors tett gépjárműk és egyszerű csak itt volt vételezem, pénztárvizsgálata kellett készülnie.

A lehangozt szikkasztó egy gondolt s elment egy ügyvédhez. Egy fogas ügyvédhez, akit talán már agyarsznak is lehetne nevezni, úgy értette a dolgot.

Megvallott neki mindent. No hát most mi csináljunk?

— Az ügyvéd a homlokára tette jobbközé mutatóujját és gondolkodott. Egyszer csak megszólalt.

— Tudja mit, barátom — nem kell kétségbeesni. Mondja csak, tud-e hirteleneben még egy másik milliót szikkasztani abból a pénz-tárból?

A szorongó ember habozás nélkül felelt: tudék.

— Akkor semmi baj sincs. Menjen és szikkasztson egy milliót, s ha megtörtént a dolog, jöjjön hozzám rögtön.

Az ember ment és úgy tett, ahogyan kérték.

TÁRCSA.

Becsületesség embereik.

— Irtá: Bárony István.

A becsületről beszélgettünk s jőformán egyhangúlag állapodunk meg abban, hogy nincs a világon olyan ideális becsületesség foglalkozás, mint a gazdameber, akit a foglalkozása eo ipso becsületesség tesz. Mert a gazdameber az édes, jószág anyaföldnek mindnyájanak nézve legnélkülzetellenesebb kincseit igyekszik biztosítani; aminél rokonszenvesebb munkát senki sem végezhet. Áldat legyen Ámit Isten megáldásával kapunk a földművelés az gyakorlat nélkül fogadhatjuk. Hisz a földművelés a gazdálkodó ember az a becsületesség közvetítő, akit Isten akaratát, jószágát, kegyelmét, haragját, jutalmát vagy büntetését a termés minőségében hozza elének.

Azután szó esett arról a szükséges rosszról, ami nélkül az ügyvezető szivellé nincs határidő közt épügy nem lehet existálni, mint a falat nélkül. Szidjuk a *penzt*, ami foka, hogy

amely gázgva van a világon, hogy a gyermek titkon sóvárogva tudja várni: mikor hunyja le szemét az örökségvágyó apa; hogy a nő inkább áruzzik, semmint eszmény; hogy a becsületesség folytonos megkísérletésnek van kitéve, vagy úgy, hogy csalárdsgággal váljék, vagy úgy, hogy vesztetése forrókövek hozza.

Utólagos, hitvány, féltékenykedő mammon! Hej, ha nem volna hatalmadban az emberiség! Ha egyáltalában megmaradt volna arkdíadit tisztaszaband, amely egyszerű volt ugyan, de csöndes boldogságot adott!... Amióta a pénz az ur a világon: az eszményi becsületesség bujdosik Sokan nem is hisznek már benne. És nem is esuda, mert nemcsak a szegény ember botlik, hanem a millionos is. Lévén a pénzvágyunk retentő hatalma minden-neken.

Egy erkölcsöködtünk és amellet mindnyájan belátjuk, hogy pénznek mégis muszáj volt lenni, különben most is nomádelett élénk és sátrakkal aludnánk. Pedig az ember a kénelem-szerzője van utalva, mert gyűné és töbötlen a teste; csak az elméje erős, sajna többet a rosszra, mint a jóra.

Am amely végzetes hatalma és megrontó ereje van a cselekvő érzék, sőt a színes bankó-nak is: néha ugyanis vigjátéki helyzetek terem-tődnek imádsá által. Eppen effélekére csoport a kit társaság eszmészerde. Valaki mindjárt elmondott egy kura boldog esetét, amit ő becsületesség megkísérletésnek nevezett. És ki tudja, a mai felgás nem neki ad-e vajjon igazai?

ipar között a közvetlen összeköttetés létesülvén, a magyar ipar részeseése is jelentékenyen emelkedett.

S amint a magyar iparnak meg van az a joga, hogy a hadsereg ellátásából részt követeljen, úgy fokozott mérvben áll ez a magyar mezőgazdaságra nézve.

Sőt Magyarország csak úgy nyerhet kárpótlást a hadsereg felszerelési szükséglete fedezetéül a magyar ipar terhére mutatkozó mankóért, ha a hadsereg élelmezésénél a magyar terménynek elsőbbség biztosítását is illetve ha a hadseregnek Magyarországon állomásozó része kizárólag magyar mezőgazdasági terményeket szerez be és fogyaszt, míg a hadseregnek Ausztriában vagy Boszniában állomásozó része ugyancsak az osztrák és bosnyák helyi termékek elégtelensége esetén ugyancsak kizárólag magyar terményt fogyasztasson.

Nem panaszkodhatunk a tekintetben, hogy ez elvben ne így volna. Az elvnek gyakorlati alkalmazása azonban visszaélésekre szolgáltat alkalmat.

A mai ajánlati tárgyalási rendszer mellett egyes czégeknek, ritkán birtokosoknak kiosztott szállításoknál a szállított termény hazai volta igen ellenőrizhető, de nem is ellenőriztetik.

A másik baj, hogy a szállítványozás a közvetlen kezében lévén, a gazda a hadsereg közvetlen ellátásából eredő előnyökben nem részesedhet.

Annýt sikerült már ugyan az OMGE. közvetlenes akciójainak kiküzdnie, hogy az ajánlati tárgyalásokon a gazdák ajánlati elsőbbségben részesítenek egyenlő szállítási ajánlat esetén, de ennek gyakorlati eredménye eddig nem nagy.

Az OMGE. gyakorlati téren is megpróbálkozott már a hadseregellátás problémájának megoldásával amiféle 1890-ben

a „Hadseregellátó szövetkezet”-et alapította, melynek folyamánya lett idővel a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”.

Ez a szövetkezet a hadseregnek különösen gabonaszükségletének ellátásában tevényt részt vett, de távolról sem oly mérvben, mint az kívánatos és szükséges.

Hogy a szövetkezet, vagy a gazdák a hadsereg élelmezési szükségletének közvetlen ellátásában eddig nagyobb arányokban részt nem vehettek, annak oka egyrészt a termelés szervezatlensége, másrészt a hadsereg által felállított szállítási feltételek.

A hadsereg élelmezési szükségletei a mai rendszer szerint az ugynevezett ajánlati tárgyalások, sőt régebben igen gyakran közvetlen megbírlás útján szereztek be. A szükséglet nagy mennyiségben s több hónapi szállításra elosztva fedezendő.

A gazdák kis része az azonban, amely a szállítandó gabona-, szén-, vagy szalmaszükséglet egész mennyiségét egymaga tudná fedezni s ha tudja is, hogy annak beszállítását több hónapra ossza el s addig a pénzre várjon s viselje az átadással járó kellemelenséget s a rak-tározással járó kockázatot és veszteséget is.

Ha volna szövetkezeti közraktár-szervezetünk, akkor ezek a nehézségek mind elesnének, mert a szövetkezetek, mint kereskedelmi testületek fedeznék a gazda előlegszükségletét, elvállalnák a legnagyobb mennyiség szállítását is s a közvetlen ellátás előnyeiben részesedhetnének nemcsak a nagybirtokos, de a kisgazda is.

Sőt tudjuk, hogy utóbbinak erre nagyobb szüksége is van. A nagytermesztő terményét el tudja adni közvet-

lenül a fogyasztónak és napi aron, vagy legfeljebb minimális veszteséggel azon alul.

A kisgazda terménye azonban amíg a fogyasztóhoz jut, amíg piaczképes mennyiségű szaporodik és minőségese alakul, sok közvetlenül megy át s bizony a napiárnak egy jelentékeny része morzsolódik lípylek le a kisgazda terhére.

Ha a hadseregellátás tehát olyképp volna szervezhető, hogy a szükséglet közvetlenül a gazdától szereztessek be, még pedig tekintet nélkül a szállított mennyiségre, úgy a nagy, mint kistermelőtől, akkor a falusi kicsinyben való értékesítés mizeriái nagyrészt megoldást nyernének, de felette megkönyvítették a szövetkezeti közraktárak alakulása is. A hadsereg évenként megújuló szükséglete biztos alapja volna a községi szövetkezeti közraktáraknak, mert azok nyugodtak lehetnének a tekintetben, hogy terményüket a hadsereg a mindenkori napiáron feltétlenül átvenni köteles, ha szükséglete meg fedezve nincs.

S ezt a kérdést sikerrel oldotta meg Dajrország. Itt a hadsereg ellátásában a gazda már évek óta közvetlenül vesz részt. A gazda úgy szállítja be kocsin terményét a legközelebbi katonai élelmezési raktárba, mint azelőtt a legközelebbi piacra, azzal a különbséggel, hogy most jég van az a megnyugvás, hogy a katonai kincstár terményét napiáron, minden levonás nélkül fogja beváltani.

Ez a körülmény természetesenül áralakítóg hat, mert ha a helybeli kereskedelm az árakat lenyomni megkísérelné, úgy a gabona a katonai raktárakba ömlik.

A bajor hadseregellátás rendszerét a múlt évben tanulmányozta a földmívelési miniszter az OMGE. felkérésére s ugylátszik e tanulmánynak az ered-

tanásoltsák. Csakhamar ott volt megint az agyaras ügyvédnél.

— Megselekedtem uram, szólott.

— Jól van. Akkor hát üljön le és vájon, felelt az ügyvéd és elment hazulról.

Ment egyenesen a nagy bank vezérigazgatóhoz.

— Uram, kezdte, meglopták a bankot s a tettes nálam jelentkezik, de minden perczben kész rá, hogy keretek oldjon s akkor üthetik bittal a nyomát.

A vezérőfő összecsapta a kezét és sápadtan kérdezte: Mennyit loptok?

— Kerek két millió, felelt az ügyvéd. De már csak egy van meg. Ha kiegésznek vele és bekeben hagyják, kész azt az egyt visszaadni. Gondolják meg kérem; jobb ma egy millió, mint holnap egy se.

A vezérőfő hamar összehívta a tanácsot és a bank főemberei végre is amellelt voltak, hogy adja vissza a pénztáros a milliót, aztán menjen e pokolba.

Az ügyvéd hazament és ott azt mondta a szorongó kliensnek: — sikerült becsületesen kiegyezni. Ön az egyik milliót visszaadja, a másikat velem megfelezi s azzal rendel van a dolog.

Igy történt. Azóta a sikkasztó talán már érdemtelén is kapott, hogy ilyen derek ember volt.

Az ügyvéd? Róla ne is szóljunk. O neki a bank kilőn nagy honoráriumot szavazott meg.

A másik történet is érdekes a maga nemében.

Egy kisebb bankról, egy vidékiről van szó. Ott is visszaélt valaki a pénzkezeléssel és amikor már sejtette, hogy bűz lesz Daniában, levelet írt a bankdirektornak:

— Uram, sikkasztottam és bűnhődni kívánok; féljentelem magamat. — a helyi lapban pedig magam teszem közzé az esetet, hogy hiteles legyen, mert a riporterek lelkiösszevételnek.

A bankdirektor lelkezendve rohant a sikkasztóhoz s éppen elcsipe, amikor a hatóságához indult.

— Szerencsétlen! mit akar? hova megy?

— Megyek kérem és feladom magamat.

— Boldogtalan! Ön azt nem fogja tenni! Ne merszeljé! Mennyit sikkasztott; mondja? Ne merszeljé! Mennyit hazterjé!

— Az igazgató nyugot légett. — Bagattell! — dörmögte és megtörlöte izzadt homlokát. Aztán karongtja a sikkasztót és beültette a kocsiába. Jöjjön barátom, mondta — másképen intézzük el ezt az ügyet.

A tanács előtt a sikkasztó teljes valamást tett s ekkor így határozott a főemberek: — Nem kell lármát ütni, mert az csak árít az intézetnek. A kárt mi (főemberek) megtérítjük, a sikkasztót pedig futni engedjük.

A sikkasztó ekkor így szól: Mit csináljak én, szegény családapa, állás nélkül? meg ha kirándorolhatnék Amerikába! De ahhoz pénz

kell. Ha itt maradok, a lekifuradás előbb-utóbb legyöz s én feladom magamat.

A vezéremberek felriadtak:

— Azt nem fogja tenni! No nézze meg az ember, Mennyi kell magának, hogy Amerikába menjen?

— Minthogy adósságom is van, ott is csak élni kell elinté, amíg álláshoz nem jutok, kell egy háromzer forint.

A vezéremberek összeröföntek és elhatározták, hogy ezt is megadják a becsületért.

A sikkasztó aztán elment Amerikába és ekkor a vezéremberek megkönnyebbültek. De egyszer levelet kaptak Amerikából; a sikkasztó írt nekik, hogy nyomorban van s így inkább hazajön és feladja magát.

A vezéremberek táviratlatig küldtek neki pénzt, csakhogy ott maradjon.

Es ott felv magaminddigi így cselekedtek, amíg a helyi lap valahogy ki nem sötötte az egész bolond esztét s meg nem írta.

— Kikor ilyen táviratot küldtek a sikkasztónak?

— Most már csak jöjjön kend svindler, készen várja a dutyit.

Es íme, a sikkasztó nem jött. Inkább maradt meg becsületese embernek Amerikában, minthogy gazember legyen Itthon.

Ami nagyon szép volt.

Minden előtte esztének, íme a pénz az oka, amiből néked édeskevis jut szegény jó magyar gazdálkodóm te.

ménye az a kísérlet, melybe a hadügyi kincstár a folyó évben belement.

A hadügyminiszter ugyanis a budapesti főhadbiztoság útján megkereste az OMGE-t, hogy mikép volna lehetséges a

A legfontosabb megállapodás azonban az, hogy a gazda jogosult természetén a katonai élelmezési raktárba kocsin be szállítani s ott minőség szerint napi teljes börzeáron fog az beváltatni.

186. ábra. Dohány-pajta Rumillyben. — (Földszinten szekér és gépszín.)

kis- és középbirtokosok bevonása a hadsereg ellátás körébe.

Az e tárgyban folytatott tárgyalások arra az eredményre vezettek, hogy egyelőre a budapesti élelmezési raktár szük-

Amennyiben azonban az ily szállításokban csak a közeli vidék kiszolgálása részesedhetne, a távolabb vidék gazdái összeállhatnak segélytűsített gabonájukat minta alapján ajánlhatják fel eladásra, va-

187. ábra. Dohányföld Saint-Marcellin mellett. — A háttérben (baloldalon) a dohány-pajta.

ségletből 5000 mm. rozs és 15.000 mm. zab a megyei gazdasági egyesületek s itt első sorban a pest-és bácsodrog-megyeyi gazdasági egyesületek bevonásával fog beszereztetni.

lamint a középbirtokosok és községi szövetkezetek is, amikor a minta alapján ugyancsak az a napi börzeáron lesz a gabona megvásárolva a kincstár részéről. A fuvaron érkező gabona minden

hét keddjén és péntekjén fog átvételni a Lehel-utczai katonai élelmezési raktárban, míg ugyanis a hajóáru bármikor szállítható. Az átvételésnél az OMGE. jogosult magát képviselnetni s így az átvétel sima lebonyolítása biztosított van.

A részletes hirdetményt egyébként lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

Ha a folyó évi kísérlet sikerül, úgy a jövő évben az ország minden élelmezési raktárában életbe lép a rendszer, javítva az időközi tapasztalatokkal.

A hadügyminiszter ezen elhatározása nagyjelentőségű esemény.

Ezen rendelkezés általánosítása esetén teljesülnék mindazon kívánalmak, a melyeket a hadseregellátás reformjához fűztünk.

Meleg elismerésre tarthat számot a hadügyminiszter e kezdeményezése a magyar gazdaközönség részéről, amlyre annál is inkább szüksége van, mert bizonyos, hogy e lényeg erősen kihívja a hadseregellátás körül eddig busás haszonra szert lett közvetítők kritikáját.

De végre talán elérkezett annak az ideje, hogy a kormányférfiak függetlenül az érdekeltek támadásaitól és illetéktelen befolyásától tegyék és rendeljék azt, mit a köz érdekében hasznosnak és üdvösnek látnak.

Fontos feladat hárul azonban a pestmegyei és bács-bodrogi megyeyi gazdasági egyesületekre, mert az ő sikerükön fog múlni az, hogy a kezdeményezés állandósítható és általánosítható-e a jövőre.

Számitunk a gazdaközönségre is azonban, hogy a gazdasági egyesületek működését természetey felajánlásával elősegíteni és támogatni fogja.

A jövő feladata lesz azután, hogy a földmívelési kormány anyagi támogatása mellett a termelés szövetkezetekbe tömörüljön, amidőn a hadsereg közvetlen ellátásának problémája teljesen s általános megelégedésre oldódik meg. R. Gy.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A párisi kiállítás dohányai és dohánygyártmányai.

Ira: Kerpely Kálmán.

XVIII.

3. Franciaország.

Franciaország dohánytermesztése külön e célra épült pavilonban került bemutatásra. A kiállítás három részre oszlott, ugymint:

Franciaország dohánytermesztésének múltja, jelenje és kísérletügye.

A multa vonatkozó rész, a dohány gyártásánál használt régi gépeket foglalta magában, részmint modellekben, részmint festményekben. Szintgy színes képekben mutatták be a gyártás s kezelés régi menétét, a maga primitív eljárásával.

Kiegészítéül szolgált egy igen értékes tubakszenlece-gyűjtemény, amennyiben a burnótásnak régebben nagy mértékben hódoltak s a burnót készítése a francia. gyári üzemnek igen jelentékeny részét képezte.

A kijelentés második része, a dohánytermesztés jelenlegi állapotára vonatkozó anyagokat és adatokat foglalja magában. A dohánygyárakban használt különlegesebb gépművelésen s nagyszámú statisztikai táblázatokon kívül bemutatják Franciaország egyes kerületeiben (departementokban) termesztett dohányokat leveles s feldolgozott alakban. A gyártmányok közül különösen a hosszúra vágott, úgynevezett "caporal" dominált. Nehogy azonban valaki azt higgye, hogy ez a caporal valami kiváló finomságú dohányból készül. Ez bizony túlnyomórészt francia dohány, mely nekünk jobb anyaghoz szokott dohányosoknak egyáltalán nem ízlik. Franciaországban olyan nagy a rövid szaru matrőzpórából származó cigarettáé soderu, igen kedvelt. Ez tehát izlés dolga; a fogyasztóközönségnek ilyen irányú izlése azonban nagy hasznot hajt a jövedékeknek, mert a bel-földi anyagot kitünően értékesítheti.

Franciaországban 25 kerületben 16—17 ezer hektáron (1 hektár = 17 kat. hold) termesztnek dohányt, 57—58 000 termésével. Az évi produkció Algír beszámítással (18 millió kg.) 26—28 millió kg. leveles dohány, 23—25 millió frank értékben.

Franciaország egyes részeit tekintve, a dohány eloszlása következő:

I. Szivar- és vágóanyagot termeszti vidék.

1. Északon.

1. kerületben (Pas-de-Calais) 995 hektáron.

2. Északkeleten.

3 kerületben (Meuse, Meurthe-et-Moselle, Voges) 288 5 hektáron.

3. Közép-Franciaországban.

2 kerületben (Puy-de-Dôme, Corèze) 56 5 hektáron.

4. Keleten.

6 kerületben (Côte-d'Or, haute Saône, Ain, Savoie, haute Savoie, Isère) 3484 5 hektáron.

5. Délnyugaton.

5 kerületben (Dordogne, Gironde, Lot-et-Garonne, Landes, hautes Pyrénées) 3857 hektáron.

6. Délkeleten.

5 kerületben (Drôme, Vaucluse, Var, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Shône) 245 hektáron.

II. Burnót- és vágóanyagot termeszti vidék.

1. Északon.

1 kerület (Nord) 517 hektáron.

2. Nyugaton.

1 kerület (Ile-et-Villaine) 773 hektáron.

3. Délnyugaton.

2 kerület (Lot-et-Garonne, Lot) 4433 hektáron.

A szivar- és vágóanyagot adó dohány tehát 10,870 hektárt, a burnót- és vágóanyagot 5723 hektárt foglal el. Legtöbb dohányt Franciaország délnyugati, keleti és északi részében termesztik. A legnehezebb, illetve legértesebb dohány Lot, Lot-et-Garonne, Pas-de-Calais és Nord kerületekben nő, ahol a nikotintartalom 6—10% között ingadozik, míg Franciaország egyéb kerületeiben 1—3 5%-ot tesz ki.

A Franciaországban termesztett dohányok dragon-vert, paraguay, philippin és auric elnevezések alatt ismeretesek. Ezek közül a paraguay, mint széleslevelű féléseget termesztik a legnagyobb mennyiségben, mely kivétel nélkül szivar- és vágóanyagot ad. Ezt követi a keskenyebb levelű dragon-vert és az auric, melyre a termesztési vidéke, talaja és az ültetés sűrűsége szerint, szivar- és burnót-dohányt szolgáltatnak. Végül a philippin-dohány, csak az északon fekvő Nord kerületben termesztve, a vágóanyagok gyártásánál (burokképpen) nyer felhasználást.

Fenti félések közül a dragon-vert és auric homosott hollázd (amersforti és

nyikerki), a paraguay pedig aklimatizált amerikai dohány.

A burnót- s vágóanyagok általában vastagabb levelek és bordájuk, nikotinban is gazdagabbak, mert túlnyomóan televényben gazdag, iszapos anyagtalajban termesztik, sokkal ritkább ültetéssel mint a szivar-dohányokat. Mig utóbbiakat, leginkább homokos vegyületű anyag és vályogtalajban termesztik s hektáronként 30—40,000 palántát ültetnek ki, addig a burnót-dohányokból 16—17,000 tö kerül ki egy hektárra. Ez alul csakis a Nord kerületben termesztett burnót s vágóanyag tesz kivételt, melyet szintén sűrűn ültetnek.

Hogy a burnót- s vágóanyagok levelei mennyivel nagyobbak és vastagabbak, kitűnik abból is, hogy ezekből 1 kgha csak 74—100

A talaj előkészítésére s különösen annak mely megmunkálására nagy gondot fordítanak s nem ritkák az olyan természetű, kik dohány-földjeiket 30—35 cm. mélyen felássák; az ilyen gazda a beváltás alkalmával 3500—4000 frankot is kap hektáronként.

A dohányföldet erősen trágyázzák, rendszerint összel adott marháttrágyával; az olajpajzs-csávval való trágyázás is igen elterjedt. A zöld-trágyázás különösen a délnyugati kerületekben van használatban oly módon, hogy a buza tarlójába bitorherét, borsót, búkköntyt vetnek, melyet azután apríliában leszántanak. A dohányt rendszerint vetőgőrral, legelőnyírral váltakozva termesztik, de azért helyenként pl. Észak-Franciaországban, erős trágyázás mellett több éven át egymásután is vetik.

188. ábra. Francia dohányszárító-pajta belseje.

levél megegyezik, míg a szivar-dohány leveleiből 130—180 db nyom egy kot.

A francia dohányok általában vastagabb levelek s durvább bordájuk a magyar dohányokkal. Színük azonban szép, a levelek rugalmasak és tetszetősek, ami a valóban igen gondos termesztésnek és kezelésnek, továbbá a levelek hollandi mód szerinti csomózásának s a gondos rakatári kezelésnek tudható be.

A termelők tagadatlanul a legnagyobb gonddal kezelik dohánjukat; a talaj előkészítéstől kezdve a dohány átadásáig, minden munkát a maga idejében s kifogástalan módon végzik. Tény azonban az is, hogy a francia dohányjövédék e téren is legmesszebb menő, folytonos ellenőrzést gyakorol, miről később emlékeznem meg.

A termesztés köréből kiemelendők tartom következők:

A használatban levő vetőgörrök következők: A keleti részekben: 1. dohány, 2. buza löherével, 3. löhere, 4. buza, 5. dohány;

dél-nyugaton: dohány és buza zöldtrágya-növény vetéssel több éven át váltakozva, mint például a dordogne-i kerületben, a honnan a legfinomabb dohány kerül ki.

Északon: 1. répa, 2. dohány, 3. buza vagy 1. len, 2. dohány, 3. buza.

1. répa, 2. buza, 3. zab löherével, 4. löhere, 5. dohány.

Rendszeres május hó folyamán ültetnek, 64—66 cm. sávotávolságra s 40—45 cm. sorbani növénytávolságra, a szivar-dohányoknál. A soroknak, az ellenőrzés megkönnyítése végett egyeneseknek kell lenniük, mely ezüdből az ültetésnél legelőnyösebb pálcákra illeszthető sorvonallal, melyen a növény-távolság kis karikákkal van jelezve. A kül-

tetted dőhnyeslet beállítására és rendez megmunkálására oly gondot fordítanak, hogy a dőhnyűd valóban a kertszőlőben kezelet vetemény beonyomást teszi. A föld teljes gyommentes, porhanyó, a fővek egyenes fejlődésiek.

Ez teszi lehetővé, hogy a bugázás alkalmával tövenként egyforma mennyiségű levelet hagyjunk, ami nemcsak az ellenőrzést könnyíti meg, hanem az egyenes erőes arányában, maga után vonja a dőhnyűd egyenletes kezeletét is.

A törés alkalmával, mely rendszeresen szeptember 10. első felére esik — kétféle árkak kirak Francziarszághban. A déli vidékeken tövestől száráig a dőhnyűt, mert a nagy melegben az egyenként letört levelek zöldes színnel száradnának meg. Így a legkötőbb dőhnyűköt a Dordogne, Lot-et-Garonne kerületekben kivétel nélkül a tövestől való szárártás van alkalmazásban. Francziarszág többi vidékein a levelenkénti törés szokásos: a leveleket 15–2 méter hosszú színokra forgatva fizik fel, de csak oly sírúrn, hogy a levelek 2–3 cm. távolságra legyenek egymástól.

A szártápotják általában jók, gyakran emeteseek (alul gőpészimel, koccsizimel) a tövestől való szártápotják, a cserőpöpel fedett, patkának a belső felét szárnálval bélelik ki.

A kés leveleket szigorúan osztályozva, simittalant, legyező alakban (a hollandi módszer szerint) 50 darabjával csomózva, 100 ilyen csomó alkot egy két, minden bék tehát 5000 levelet foglal magában. A beváltót dőhnyűköt előzetesen próbaszivárokat készítenek s égső-kövesgűtöket egy bizottság jelenlétében ki próbálják.

A magtermesztés teljesen a jövedék kezében van s ezt csakis oly vidékeken engedélyezik, ahol tapasztalatilag a legjobb dőhnyűt, Magot természetesen csakis a jövedék által kiválasztott, megbízható természetű szabad, szigorúan előírt tasitások alapján és folytonos ellenőrzés mellett. Akinél engedély nélkül magtermelet találnak, azt szigorúan megbüntetik. Ezen szigorú eljárás eredménye a francia dőhnyű kiegyenlítettégében jut kifejezésre s tényleg oly vidékeken, ahol például paraguayi természetek, a dőhnyűjára jellege teljesen egyforma.

TALAJJAVÍTÁS.

Bevezetve: KRASSY JENŐ.

A veszprémi püspökség ősi-rétöntözése.

I.

Ritka eset az, hogy egy és ugyanazon öntözési berendezésnél a talaj minősége és lejtési viszonya olyan különféle legyen, mint a minő az ősi-öntözésnél. Itt a csergezedtező lejtőkön a majdnem vízszintes terület mindenféle különböző esés és esztendő tartamáról kivistől, pompás felszárpot rétállajjal a tőzeges rétállaj majdnem mindenféle talajnem talál az ember. Ezen ezért ennek az öntözésnek megismerése különösen tanulságos. De még tanulmányosabbá válik azzal, hogy az öntözés eredményeiről, az elhasznált víz mennyiségéről és az igényelt költségekről 1895–1900. évek folyamáról, tehát 6 esztendő tartamáról ritka pontosságig vezetett adatokkal rendelkezünk.

A Szekesfehértáról nyugatra terülő „Sárret”-nek majdnem legnagyobb részén, a Veszprémi amló Sed patak s a Kikeri-tóból eredő Pét vízfolyás egyeneslőnél terül el a 4923 m² k. földm. j. területű öntözött terület.

Már a régebbi időkben öntözve volt a rét és némiképp, de igen primitív és rendszeres módon. Nevezetesen a herhadi határnál a Sed vízét évenként kétszer egy-egy napon át egy kieresztő-zsilip segítségével a vízfolyásból

kieresztették. A Pét vízfolyásba pedig helyenként duzzasztó-zsilipokat beépítve, melyekkel a vizet amikor szükséges látták, kiszorították a mederből. Sem a víz további, rendszeres elosztásáról, sem pedig lecsapolásról gondoskodva nem volt. Az ily berendezés mellett természetesen a nedvességét jobban igénylő magasabb részekre vagy kevés, vagy éppen semmi víz se jutott, míg az amugy is nedves lőpósabb részek egészen elárványodtak.

XXIII. évi, a vízjóról szóló 1.-sz. élethelegényes alkalmat szolgáltatott arra, hogy az uradalom öntözési berendezését tökéletesítésre és az I-ső kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatalt legebizva ennek megtervezésével és keresztülvitelével.

Az igen részletes felvételekből kiderült, hogy a területnek azon része, mely a Pét jobbpartján fekszik, egy katlant képez, mely a Sed vízfolyás és a pété-pusztai határ mentén bírja legmagasabb kerületét s közepén be van horpádva. Legmagasabb pontja a Sed és a herhadi határ találkozásánál (105.00 m.), legalacsonyabb helye a pétéi zugó táján van (100.30 méter). A Pét vízfolyás balpartján elterülő rész egy szelíd hajlású lejtő képez, mely a Pét és a várpatai határ találkozásánál pontjól (100.30 méter) enyhén esik az ősi-várpatai ut fele s ezen ut mentén, a várpatai határnál legalacsonyabb (98.30 méter).

A talaj vizsgálata pedig kiderítette, hogy a Pét vízfolyás jobbpartján elterülő rétek magasabb fekvésű, nagyobb része iszapolt réttalaj a pété-pusztai határ mentén, továbbá a Kasznár-rét nevű dűlőben nagy mélységű és helyenkint a felszínre kibukának kavicsaltalaj foltokkal, a Hulló és Birkas-rét dűlők mesgyéje mentén pedig agragos foltokkal. A jobbparti rétek kisebb, alacsony fekvésű része tőzeges réttalaj.

A Pét vízfolyás balpartján elterülő részből azon két eszék, mely a Pét vízfolyás és várpatai határ, továbbá a Pét és a várpatai várpatai ut közé van besorolva, agragos, a többi pedig tőzeges, sőt helyenkint éretlen tőzeges altalajjal.

A Veszprém városán is keresztül folyó Sed patak víz iszap- és trágyadús és emiatt, de meg magas fekvése miatt is öntözésre kiválóan alkalmas, de jogi okoknál fogva azelőtt évenként csak kétszer és mindenkor egy-egy napon át volt e célra felhasználható.

A Sed víz mennyiségére több ízben közvetlenül, úszokkal megmérve, következőnek találtakot:

havi átlagokban		
Ósiben	1889. aug.	0.714 m ³
"	1889. szept.	0.714 m ³
N.-Ladányban	1889. nov.	1.000 "
Sári-pusztán	1861. ápr.	1.783 "
Sodlyon	1861. aug.	0.966 "
Jutas-pusztán	1862. ápr.	0.160 "
"	1862. jún.	0.105 "
"	1862. júl.	0.438 "
"	1862. aug.	0.254 "
"	1862. szept.	0.275 "
"	1862. okt.	0.100 "
Ósiben	1863. okt.	1.130 "
"	1863. nov.	1.230 "
"	1864. ápr.	1.150 "
"	1864. máj.	1.020 "
"	1864. jún.	1.120 "
"	1864. júl.	0.820 "
"	1864. aug.	0.700 "
"	1864. szept.	0.880 "
"	1864. okt.	1.410 "
"	1864. nov.	1.070 "

Amint ebből látható, a Sed havi átlagos vízhozama 0.700–1.000 m³ köngadozik, de egyes kivételes szárazságok alatt 1/4 m³-re is lecsökkenhet, melyes az időszakokban másfél m³-erül felül emelkedik.

A Kikeri-tó forrásából eredő Pét vízfolyás igen hideg, szerves anyagoktól és termékenyítő iszaptól ugyszólván teljesen mentes, tehát az öntözés szempontjából igen csekély

értékű víz, de korlátlanul volt felhasználható ezen öntözés céljaira.

A Pét vízfolyás víz mennyisége — forrásokból nyerveit táplálékot — meglehetősen állandó s körülbelül 0.900 m³ per sec. a hó olvadás és az erős idő kivételével.

A fentiekben vázolt helyzet mellett az öntözés következőleg lett berendezve.

A régi öntözési berendezések teljesen figyelmen kívül hagyattak, helyettük lényegében új s a régtől teljesen eltérő berendezés készített. Nevezetesen: a Sed vízfolyás medrére, a herhadi határszélre egy duzzasztó zsilipet, a vízfolyás balpartja pedig egy vízkierző zsilipet építettek, melyeknek segítségével az összes sód-víz a tápláló-csatornába terelhető. A tápláló-csatorna a herhadi és pétéi határszél mentén halad s a Sed árapasztós csatornáj egy betonból készült aquadukt segítségével, a Pét vízfolyást pedig betonfaj segítségével kerüztetik, a pétéi lecsapoló árok számára pedig alatta egy csőterületen van készítve. A tápláló-csatorna első végével a várpatai utnál, a csáskányi vízbe torkollik. Esése 0.5–0.1⁰/100 méter, vízmélysége 0.5–1.0 méter közt váltakozik. Fenékszelvénye állandóan 0.50 méter.

Az öntözési terület teljes nyitását át és 1.20 méter szélességű vályuja 1.20 méter és 16.0 m. hosszú betonfalakkal áll.

A Pététh keresztmetszetben 12.0 m. átmérővel bíró körcsüzmetszetű és 10.80 méter hosszú betoncső.

A Pét vízfolyás régi zsilipjét egyszerűen elbontották és annak hideg és trágyaszegény vizét öntözésre többé nem használják. Az új berendezés óta kizárólag a meleg, iszap és trágyadús Sed vízzel öntözik.

A tápláló-csatornából 7 osztályos segítségével megannyi öntöző-csatorna ágazik ki, melynek mindegyike (az 1-ső számnak kivételével) átszeli az egész területet egész a várpatai utig. Az 1-ös öntöző-csatorna egy van vonzásra, hogy mindegyik balpartja irányban öntöz. Így az 1-ső számu öntöző-csatorna a Haromszék-dűlőt, a 2-ik számu a Hulló és Kasznár-rétet, a 3-ik a Birkas-rétet, a 4., 5., 6. és 7-ik számu pedig a nyilások egy-egy részletét öntözi. Az egész terület ezáltal 7 elemre van bontva, melyek közül minden követező alacsonyabban fekszik előtte levővel.

A 3-ik öntöző-csatorna aquadukt segítségével keresztetzi a Pét tápláló-csatornát, hogy a Kasznár-rétre vezethesse a vizet. A Hullónak s a Birkas-rétnek azon részemely Pété-pusztával határos, a lejtési viszonyokk megfelelően, közvetlenül a táplálóárkókból nyeri vizet.

Az öntöző-csatornák esése 0.5–2.0⁰/100-közt, mélysége az esésnek megfelelően változik. Fenékszelvényük 0.40 méter. Töltések korona szélessége 0.5 m.

Az öntöző-csatornába helyezett tiltók 3 szál deszkából vannak összerendezve, melyekből 1.0 m. széles és 0.75 méter nyílás ki lett fűrészelve. A nyilások öntözés alkalmával könnyű, deszkából készült vízszelvényekkel lezárható.

Az öntöző-csatornákból a vizet tiltók szorítják ki. A csergezedtező berendezésnél a víz előbb az osztóárkókba, onnan meg gyeptéglák segítségével a folyókákba (bajuszokba) jut, melyek közvetlenül széttereszik a rétre. Az elárasztható berendezett rést haránt vezető töltéscsúcsokkal egy medencekre van osztva, melyek száma az elárasztható terület nagyságát megállapított. Minden ily medencét egy töltéknek meg, hogy az öntöző-csatornából az abba épített tiltó segítségével a balparti töltésbe vagy, megfelelő számu nyílások át a vizet a területre ki duzzasztják.

A duzzasztási magasságok az egyes parcellákban egy vannak megállapítva, hogy 0.40 méterlik, azaz az elárasztható csak töltésében, 0.20 méternél magasabb meg egyáltalán nem juthasson a mélyebb helyekre is.

Oly parcellák, melyek egyik része lejtős, másika pedig lapos, egyikük rendezettek be,

hogy a legtöbb részezen átcserepedt viz a laposabbat elárasztja.

Minden öntöző-csatorna jobbjártán egy-egy lecsapolórok van, mely a felette levő emelet kárpótzát tartja elvezető. Csak az 1-6 számú öntöző-csatorna részére nem készült lecsapoló-csatorna, mert erre a Séd-ár-aspazst rendelkezésre állott.

A Péth jobbjártán készült lecsapoló-árkok összegyöjtve egy sífon segítségével a Péth malomcsatorna alatt a Péth árszárlójába tolnak, mert az elsőnek tulajdonképpen vízre letehető tetete az alba való lecsapolást. A Péth balpártán levő lecsapoló-pedig a várpalotai út mentén vonuló falcsapoló-árkok fogaiba magába, a melyik a várpalotai hátszél-nél torkollik be a csákyáni vízfolyásba.

A lecsapoló-árkok ezefelé 0,4—2,4% között változik. Melyságek általában 120 m., fonék-szélességük pedig mindent 0,75 m.

Bár minden okoskerten berendezett öntözésnek egyik legeslegfontosabb része a lecsapolás, de ezen öntözéssel még a szokottnál is nagyobb súly kellett erre fektetni, mert a rét tözeges természet részei nagy hajlandóságát bírnak az elsoványodásra, sőt elmozsárosodásra. Ezen berendezés mellett az öntöző-árkok által kезen berendezett emelet egyrnatól teljesen függetlenül öntözhető és lecsapolható.

A Háromrendes-dűlő egészen, a Hullónak tulajdonom legnagyobb része, a Birkasrétnék nagyobbik fele eszervezetté, a többi rész pedig árszárlás lett berendezve. A Nyilásból csak a péthi sík területén a csécsényi kiterjedési terület lett eszervezetté, a tulajdonom legnagyobb rész pedig árszárlásra berendezve.

Az egész öntözési berendezés a lehető legnagyobb gondnal és költséglettel berendezve. A nagy szilpök, aquadukt, szifonok mind betonból, a kisebb szilpök falaztából, a nagy kisebbek a títlok legnagyobbbrészt keményfából készültek.

A terület sárolt sem lett elegyengetve, hanem megmaradt természetes domborzati viszonyai között, s az árkokkal simulak a megévível ésé domborzati viszonyokhoz. Csak a 3. számú öntöző-csatorna alsó vége táján emelték le a dombocskát a legmagasabb csucsaát, hogy az így nyert földanyagot az öntöző-árkok letevéjére felhasználják.

A munkálatok 1893—94-ben létesültek az 1-6 területi n. kir. kormérnöki hivatal műszaki vezetésével. Mellé 38,481 m³ földmozgósítás mellett 32,64494 korona költséglet igényeltek. Került tehát a 4923 kat. holdnyi rét minden kataszteri holdjának berendezése átlag 6628 koronába.

Mint hogy a Péth és a Séd vízfolyások még az uradalom területén egyesülnek, az egyesítés alatt fekvő, egyéb vízhasználatoknak teljesen mindegy, hogy az uradalom ezentúl a Sédből vezet-e víz, az öntözésűsítés amit azelőtt a Péthből használt öntözésűsítés öntözés szempontjából pedig megbecsülhetetlen előny képezett ez, mert a Séd iszapdus, termékenyítő, meleg vizet vezet, míg a Péth rideg, trágyaszegény és hideg vizet hoz, forrásokból eredően és táplálkozván.

(Folytatás következik.) Pék Béla.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblyay Emil.

A kacsák bő takarmányozásának előnye.

A kacsák igen falánk állat, emellett a tenyésztés csak ott járhat haszonnal, ahol a kacsák takarmányának legalább egy részét maga szerzehtik meg.

Ahol ez nem lehetséges, hanem a kacsákat etetni kell a tenyésztés kedvező pénzügyi eredménye kérdéses, különösen ha nem

nemes tenyésztésnek való, hanem csupán közönséges piacci árt tenyésztünk.

Miután a kacsák igen falánk, de aszerint is fejlődik amennyi és a minő a takarmánya, a kacsák tenyésztés helyesebb lesz, ha kacsákunk fejlődését dus etetéssel siettetjük, mert ezáltal azok helyzetbe fog jutni, hogy 3 hónap alatt kacsái megnegnék, kitollasodnak és piaccra vihethők.

Ezen eljárásnál azonban a kacsákat azonnal, ha kitollasodtak el kell adni, mert mindaz, amit a pereltől kezdve megesszünk, hancsér lesz, mert 2—3 hét múlva a kacsák annyit kapnának a piaccra vitt kacsáért, mint előbb.

Emnek oka az, hogy 2—3 hét múlva már a piacczon sok korai kacsát lehet találni, míg ennyi idővel előbb az még ritkaságtámasz menő üdönsgött képezzék.

A kacsák fejlődését 2 hetes kortól kezdve lehet dus etetéssel siettetni. Az ily etetésére igen alkalmas a tört szemű rizs főzve és fel-főzött tejtel keverve. A jó gyenge löhere szeska, takarmányrépa, vagy burgonyaszélet gözölve és vörös lisztet felkeverve, ily sürtűv, vagy a liszt nácsra át a keverékek egészen, hanem csak a rizs legyen.

Ezen keveréket igen szeretik a kacsák, kell azonban, hogy az etetővály mellett ott álljon az itatóvály, mivel a kacsák falánknak falván ezen keverékből, könnyen faldokol, tehát inni kell.

Kitűnő fejlődést takarmány a telenőrt, zöld herével, saláttal vagy kaporral keverten. Jól eszik a kacsák, máj, pasczal, lóhús főzve, apróra vágva és korpával keverve.

Szóval minden ily takarmány, mely dus táplálkozást bir magában és amely nem drága.

A takarmány növeszt és húst fejleszt. Nálunk a kacsatenyésztés országjárte nagy arányú, de csak kevesen tudják megmagyarozni a fejlődés Amerikában, ahol a kacsatenyésztés a legutóbbi éveken óriási mértékben fejlődött és kilitás van arra, hogy ki fogja állani a versenyt még mennyiség tekintetében is a tyuktenyésztéssel. Amerikában a kacsák tenyésztés az utóbbi 10 évben több mint tízszeresen megnagyobbodott és még sem a legmagasabbra tel a keresletet. A kacsák hasznát az izletességűsítés egy mint egyéb baromfiánál, az elfogyasztott táplálék minőségétől függ. A fiatal egészséges, jól takarmányozott és kihuztot kacsák hasát a foyasztó közönség többsége sokkal nagyobb becsben tartja, mint a tyukélek hasát. Amerikában az utóbbi 10 év alatt a kacsák okzereti tenyésztéssel igen nagy változásra menek.

Gyapardott nagyságnál, termékenységen és a gyors fejlődésben, minthogy ma alig javak többédtet háromnegyedrésznél idősebb, hogy piaccra kétsz legyen mint azelőtt. Sőt az sem rendkívüli dolog az amerikai kacsáknál, hogy ötödfél napos korukban elkezdnek tojni. Természetes, hogy a kacsák, amely 10 hét alatt kacsák piacci árt képez, sokkal olcsóbban nevelhető, mint az, amelyk 20 hetet javak, mert a tenyésztő az állatot csak felényi ideig tartja és innen van, hogy a csibe nevelése az amerikai számítás szerínt kilönlként 8—10 fillérrel többé kerül mint a kacsáé. Az ily kedvező adatok foyalmánál kell tekintetbe venni, hogy Amerikában a kacsatenyésztő telepek gomba módra szaporodnak.

Egyik-másik azonban gyászos véget ért, nem mintha a rendszerben lett volna a hiba, hanem a kecselőben. Beható, hü és értelmes gondozás, valamint tudás és tapasztalat, szükséges ahhoz az állat elterében. Szükséges azelőtt nagy munkával jár az, amit olcsón álló kell végezni. Az épületek felállításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy az kevésbé kerüljön. A fiatal kacsák nevelése, gondozása táplálásuknál megkívánható nagy tisztaságot és szigorú rendszert igényel. Jó fajta, egészséges és erőteljes törzsek megválasztása a tenyésztés megkezdéséhez, mind megannyi fontos fölteleli

a sikernek és ha a kezdők nálunk is e körítésben kissé nagyobb megfontolással és tekintetkeltéssel járnának el, kevesebb volna a siker-teleenség. Nincsen baromfi, mely a jó házmogó és a jó tartás és gondozást jobban megfízelné, mint a kacsák. Tojás, hus vagy toll tetészes szerint termelhető.

Természetesen minden tenyésztő szabadon követhet saját tetszését a fajta megválasztásnál; azonban az áprilisi kelési kacsák a legjobbak, mert az tojás sokszor már októberben elkezdi a kacsák tojásait, és a tojás-kihelyesítés a következő folytatja a következő év augusztusáig. Ez tíz hetes korában jó és dus takarmányozással mellett darabonként 3—4 költő nyom, tehát a ráfordított költséget és fáradságot a legszebben képes jutalmazni.

Amerikában Mr. James Rankin South Kantonban levő massachusettsi óriási kacsatelepen, ahol elvált 10—12 ezer darab kacsát nevel, a fiatal kacsákat bőven takarmányozza és pedig kétszer ad nekik napjában takarmányt, amely egyenlő arányban tengeriszóbból, buza-korpából és zabdarabból, továbbá 12—15 százaléknyi marhahús vágdalkéből áll. Ehhez egy negyedrésznél mennyiségben tenyésző kacsák adnak a tojás apró burgonyából, répából stb. Kapnak még zöld zöngét és káposztahulladékot, amennyit meg tudnak enni.

Lévgás előtt 10 nappal más takarmányt kapnak. Takarmányuk ekkor tengeriszóbbal felforráztott, melybe kevés korpát és 10% marhahusprókéket kevernek. Tapasztaltak azt, hogy a kacsáknál a buza-korpát teljesen elvonták, étvágyuk esckent a a helyet, hogy husban szaporodtak volna, súlyban veszítettek.

Az utolsó 10 nap alatt a kacsák zöldésgét, füvet, stb. nem kapnak, mert ettől husuk sárgás színűvé válik, pedig ezt a piacczon a kacsáknál sem szeretik a vevők égy úgy mint a tyukoknál sem.

Az egész tenyésztő a kacsahizlálásra a következőket mondja:

„A kacsát csak patak, tó vagy egyéb állandó víz mentén érdemes tartani, mert a vizeken elime egy részét megkeresi és mint víz ily szárnya a vízben elemelen van. És igaz is, hogy a tenyésztésre szelebb a kacsák, akik a víz mentén élnek, mint a szárazon tartani, mert jobban tojnak, tojásaik termékenyebbek, ók maguk meg edzettebbek. Takarmányozásuk is kevesebbet kerül, mert elemük egyrészt a vízben megkeresik maguknak apró halakban, víz bogarakban és tudja Isten mi mindenben amit a vízben találunk.

De áll ez a vízben való tartás azokra a kacsákra nézve is, amelyeket piaccra, bizonyon- arakunk felnevelni, csakhogy kicseny- megzorisztással, azaz olykép, hogy a kacsákat a piaccra való vitel előtt 3 hételt többé vízre nem bocsájítjuk, mert a vízben a kacsák folyton mozog, egy percizt sínes nyugodtan, minék következtében a vízben megkeresik a kacsák, akik, zart zöngét, fűt, magot, husa nem porhanyó, nem leveles, nem izletes. Gyászóval az állat edzett, egészséges, de a konyhára kevésbé alkalmas. Holott a szárazon tartott kacsák, nem mehetven vízre, legtöbb idejét ilye tóli; persze, hogy ezen ily életmód husuk puhává, izletesség, zrossá tessék. Nem kell a kacsák, hogy a vízben éljen, elég felte böven víz, melyben burgonyaköhlössen és haszon kedvére. Igaz, hogy a szárazon tartott kacsák többé takarmányt kíván, mint a vízre járó; de hamarabb is nó, husuk sokkal izletesebb, mint a vízre járó.

Takarmányban nem válogatós, a korpát legjobban szereti, és megesszi, melybe egy kis zöldésgét is vágdihalunk; a mérszárnyékok vannak hulladékok, mint például a belek, melyeket nagyon esckély áron adnak a amit a kacsák mohón felfalnak; elég, ha este ráknak egy kis szemet. Roppant hamar nőnek az ily tartott kacsák. Csak lévgásuk előtt ily vízre jöjnek a kacsák, akik a szárazon tartani, hogy husuk annál izletesebb legyen.

A kacsákat nem szükséges tönni, hogy meghoznassak, elég ha elárjók, hogy sokat ne sétálhassanak és jól tartjuk, ekkor is meghoznassuk.

A kacsák a baromfiak közt a legkevésbé betegesnek van alávetve, hamar fejlődik, ha bőven és jól takarmányozzuk s ekkor tenyészésére nagyon alkalmas magát. A magyar fajta kacsá buda nagyon izletes és kicsi, tehát azon kell lenniük, hogy megzavogóbbítsuk. Ezt pedig a pekingsi kacsák keresztelésével érjük el, mely kacsafajának gáscserjét több kacsáknál közre csereszük. A pekingsi gáscr tulajdonságát, főként nagy és súlyos testalkatát nemzedékére átörökíti.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

412. kérdés. Lehet-e komlót kerti fűtő üvegházakban szarítani? *M. K.*

413. kérdés. Gazdaságomban, mely tulajdomból agrárral kevert fekete homoktalaj áll, már két éven át alkalmazzam szuperfoszfátot ősziek alá, de kevés eredményt. Kérdem gazdatisárítást, minő eredményt értek el hasonló talajon szárított sertés trágyával, sikerrel alkalmazható-e az? mennyi szükséges egy magyar holdra? hol szerezhető be és mennyire körül mértékezős? Azon este, ha fenti sertés trágya nem ajánlatos, nem-e lenne célszerű ammoniakszuperfoszfát kísérletet tenni?

414. kérdés. A kezelesem alatt lévő gazdaság talajának összetételét, illetve egyes anyagok hiányát szeretném megismerni, van-e oly intézet, mely az általam beküldendő földmintát megvizsgálja és megállapítja annak összetételét és esetleg ajánlaná, hogy hiánya mivel, milyen anyagokkal pótolható. Talajomat t. i. messzényegnek tartom.

Miképpen történhetne a mintavétel? Vagy konstánthalom speciál a mestársztatályt vagy hiányt magam is?

A műtrágyáztásam, valamint a talaj kémiájának ismeretében tapasztaljam, melyek növények nekem oly művet ajánlani, melyből erre nézve valamint tanulhatok. *E. J.*

415. kérdés. Barackból nagy termés van, eladni nem tudván, szándékomban lecefrézni, kizsátolel kérem tudatni a „Köztelek” Kérdés és feleletek rovatában, hogy maggal vagy mag nélkül történjék-e a lezúzás, forrásközből a kellő tőrni és forrás után lehet-e azonnal kifőzni? Egy hektoliter cefre hány liter pálinkát adhat? *D. K.*

416. kérdés. Az ugynevezett járó-buza vetései- és öszszel úgy mint tavasszal; szállás feleség-e? minő éghajlatot és talajt kedvel, megdőlésnek ki van-e téve? kedvező körülmények között minő átlagos termés várható őszi és minő tavasszal vetett után? lisztartalom tekintetében mennyivel áll más feleség mögött és azt is kérem tudatni hol szerezhető be? *K. A.*

417. kérdés. Gazdaságomban már több év óta tavaszkor buzába vetem vörös lóherét, melyet rá következők évek herésnek tartom. Több évi tapasztalatom szerint, ezen here kizárólag csak a legjobb és legerősebb földön természetből sikerrel.

Én eddig a tavaszok a buzába vetett herét öszkor már teljesen érett porhanyóztó istállótrágyával és pedig holdanként 40–45 szekérről megtrágyáztam s az eredményem teljesen meg voltam elégedve. Tekintettel azonban, hogy ezen módszerem gazdaságomból igen sok istállótrágyát elvezek, mire másféle igen nagy szükségem volna.

Kérem ezért a „Feleletek” rovatában értesíteni: nem lehet-e vöröshere trágyázással az istállótrágyát műtrágyával pótolni?

Ha igen, milyen műtrágyát mily nagy mennyiség (1600 00-öre) használjak s mely módot szerint hntendő el az ajánlott módot trágya, hogy tavasszal sűrű és buja lóherést kapjak? *Sch. A.*

418. kérdés. Melyik a legcélszerűbb és gyakorlatilag készíthető módja a tözöges földtrágyázásnak? Kérem egyáltalán a kérdésnél foglalkozó szakirodalmat megemlíteni, továbbá egyes gazdaságok megemlíteni a hol készültik, végül melyik trágyagyár dolgozza fel az emberi ürülékeket iparilag és mi az ára? *F. J.*

Felelet.

A komlószarításról. *(Felelet a 412. sz. kérdésre.)* Üveges virágházakat, virágtelekő házakat lehet komlószarításra használni. Az erdélyi rézekben van egy-két példa! Előbb azonban jól ki kell szellőztetni ezen helyiségeket, minden növényt kihonítani belőle s csak aztán állítható az üveg háza, az meg azután feltehetően. Egy ráman két-három töm szarított üveg háza úgy üjnyivastagságú rétegen. Egy fűtő üveg ház némiképen pótolja esős időben, midőn a komló szárazon nem rakható be a természetes szarítóba, a mesterséges szarítót is. Mert lerakván az éros friss komlót a rámkára, befűtünk az üveg ház kanzájába, s 28–38 °C-áig meleg széken szárad a komló, kivált ha alos is felül is jól szellőző ablakokkal van ellátva s a fűtés a nedves levegő elvitálása okából. Így 6–8 óra alatt száraz a komló. Jó felhasználható még a fűtés üveg ház szép időben is, u. i. ha ilyenkor a friss komlót berakjuk a fűtő házba, (20–22° C), úgy ott 1–2 óral fekvés után a növényi nedvesség 60–70%-át az üveg háza s komló megfogja és utána azonnal áthordhatván a természetes szarító helyiségebe, ott 2–3 nap alatt tökéletesen megszárít a komló. Ajánlatos ezen eljárás oly helyen is, ahol nincs üveg ház. Itt valamely üres tiszta helyiséget könnyű fűtési alkatunkat át csöveztekkel s a levegőt 20 fokra felmelegítendő a komló, úgy fonyaszadjuk, míg azonnal szelvény. Bekövetkezvén komlószerít s szarítás ideje, talán érdekelni fogja gazdaságainkat, ha tudatom, hogy gyárszerű mesterséges komlószerítők a belyei uradalomban, s Szekesfehérvár mellett, nagy-lángi uradalomban működnek. Kisebb termelők részére közösen állítottak egy modern komlószerítőt, kézszerű fűtés berendezéssel s csöveztekkel pedig a fémhérmeyi őszi s az ungmegyeri karszavai uradalmak szarítják a komlót.

Csérer Lajos.

Sertés trágya alkalmazása. *(Felelet a 413. sz. kérdésre.)* A szuperfoszfát minden valószínűség szerint azért nem adott eredményt, mert a talaj nekem a foszforból, hanem a nitrogénből nem tartalmaz eleget a mennyiségűt. A szarított sertés trágyával még nem tettek olyan megbizható kísérletet, hogy ennek alapján lehetne annak értékéről ítélet mondani. A sertés trágya kedvező hatása ugyan biztosan vehető, felvéve, hogy elegendő mennyiség használatik fel. A friss sertés trágyából m. holdanként 100 q-t szokás felhasználni, ennek legelőfelületre szarítottan 25–30 q-ra volna szükség; éppen az még a megoldandó kérdés, hogy a szarított sertés trágya q-nak ára 4 korona, kifértheti-e magát a trágya alkalmazása. Az ammoniakszuperfoszfátval való kísérletést feltétlenül ajánlatos. Magyar holdjára 150–175 kg-ot számítva belőle. *Cs. S.*

Talajj elemzése. *(Felelet a 414. sz. kérdésre.)* Arról, hogy a talaj messzényeg-e vagy nem, igen könnyű meggyőződni szerzeni. Vegyen a gyógrészterában egyik levegő sósavat és ebből öntön egy keveset a megvizsgálandó talajra, ha pezsgés mutatkozik, akkor a talaj nem messzényeg, ellenben ha a pezsgés elmarad a talaj mézian szőlőközből.

Talajj kémiai vizsgálatra bármelyik vegykísérleti állomás elfogad, meggyerzen azonban,

hogy a talaj kémiai vizsgálatból csak nagyon kivételesen lehet megmondani, hogy a talaj minő trágyára szorul.

A műtrágyázást legbővebben tárgyalja — a magyar nyelven írt munkák közül — Cserháti Sándor, Altalános és különleges növénytermesztés. Ara 13. K. Megszerezhető a „Köztelek” szerkesztőségénél.

Barackpálinka főzése. *(Felelet a 415. sz. kérdésre.)* A nyírábarack (kajszi) egyikének azoknak a gyümölcsöknek, melyekből kitűnő pálinkát készíthetünk, természetesen kellő gondos munka árán. A barackok először is a fáján kell mindáig hagyni, míg csak magtótó hullani nem kezd vagyis ha megduzzadt, megfeszült, és megelvéssé. Ekkor a magrát kiszűszjük s azt vetésre használjuk fel alanyok nevelése céljából. A gyümölcsöt aztán megzúzzuk s a cefrét zártan eresztjük — úgy, amint a bort is szoktuk — kutyogóval ellátott ajtóshorodában, meleg helyiségben. Ha nyílt horodában és kádakban csereszük, akkor napoktól többbe kell lezárunk, mert fordított esetben kedő kalapod s hogy az ecetesedést jobban elkerüljük, jól le is takarjuk. Ha azután az erjedés véget ért s a cefre higgadt kezd, vagy azonnal kifőzzük azt, ha ráérünk, vagy ha nem tehetjük, akkor horodába töljük és ott lefojtjuk. Így, ha a horod téve van és a levegőt tövtartókat, romlás nélkül állí a cefre mindaddig, míg a lefozérés ráérünk. Lefozérés előtt 1–2 nappal jó lesz minden hektoliternyi cefrénre egy főmaroknyi meg feldörögni s a magbelet moszárból jól öszszeváza s cefrénhez keverni s az által a pálinka a csontbejás gyümölcsök pálinkára némileg jellemző keserű mandulazamatot és illatot megkapja, anélkül hogy az ecetesedés s ártalmos volna. A lefozérésnél is illat finomsága érdekében vigyáznunk kell, hogy a cefre egészére elkerültessek, ami keveréssel ellátott vagy még jobban zifuródus istokban teljesen elkerülhető. Tiszta zúzás után a pálinkát — ha igen erős volna — 50%-os fokura kell tiszta vízzel felezesíteni, jól kifőzött, tiszta víz horodába tenni 1/2–1 évre az ecetesedés s Bregger horodában, ahol azután még is értek és igara finom pálinkát fog szolgálni annak, akinek velt fogyszatni módjában van. *Gy. I.*

Váltóbuza vetése. *(Felelet a 416. sz. kérdésre.)* Váltó-buza vagy járó-buza, öszszel és tavasszal vetésre, arra azonban ügyelni kell, hogy ha már készter összeáll vettetik, egyszer tavasszal vettessük, különben általában őszi vagy tavassz buzává. A hazánkban természetből járó-buza szállás-buza. Megterem mindenütt, a hol az őszi buza természetből, megdől éppen úgy mint az őszi vagy tavassz buza. Átlagos termésre az őszi és a tavassz buza között áll szüntegy a liszt minőségére is. Tudomásom szerint a szombolyai uradalomba rendszeren természetből, onnan esetleg lehetne meg szerzeni. Meggyerzen különben, hogy e buzáféle természetből leginkább csak ott van értelme, a hol valamely okból a buza egy része csak későn vettetik el. A késő, novemberi esettel decemberi vetésnél a járó-buza természet bízatosabb mint az őszi buzá. *Cs. S.*

Vöröshere műtrágyázása. *(Felelet a 417. sz. kérdésre.)* A vöröshere teljesen felgyógyult istállótrágyát használni, mert ez csak foszforvált kell adni, miután a nitrogén a levegőből is képes felvenni, káli pedig lóherét termő talajokban bővebben van. A lóhere által legmegelőzőbb trágya a Thomassalék. A buza vetésztására előtt két holdanként 200–250 kg. Thomassalék szórandó el, azért csak a vetésztés előtt és nem korábban, hogy a buza kevesebb használja ki és több maradjon a lóherének, a Thomassaléknál más számos helyen lóherét bízaton természetből változtatott oly helyeken, hol azelőtt a lóhere nem akart megteretni. *Cs. S.*

Tőzefakálla trágya készítése. *(Felelet a 418. sz. kérdésre.)* A tőzefakálla készítés legjobb módja az, hogy egy vermet készítsünk,

ebbe egy réteg tözeget teszünk és a falkészítéssel kezdődik a munkák elvégzése és a falkészítést követően a falak felújítását végzik el. A falak felújítását követően a falak felújítását végzik el.

Legkimerítőbben tárgyalja a falkészítést **Gothard Sándor**: „A városi hulladékok elszállításának módjáról”. Földművelésügyi kérés és alkalmaz. **Gothard S.** herényi gazdaságok, az illavai és a cskárvári uradalom, esetleg még más gazdaság is. Iparilag Losoncson állítják elő a falkészítéset. Az art illetőleg a magyar tőzépár részvénytársulat Budapest nyílt felvilágosítást.

Cs. S.

Az első baromfienyészítő és értékesítő központ a hitelzövetkezettel kapcsolatban.

Lapunk előbbi számaiban röviden megemlékszünk már a f. évi július hó 28-án Kolozsvárot az ottani magyar- és központi hitelzövetkező által megtartott baromfienyészítő és értékesítő központ alakuló gyűléséről.

Oly fontos azonban ez a lépés, melytől Kolozsvár buzgó vezető férfiai a *cs. ember boldogulásának érdekében* tettek, hogy e tárgyat bővebben ismertetni is annak a fardadhalan buzgalomnak nevesebbabb állomás színterét megmagyarázni okvetlenül szükségesnek látjuk.

A baromfienyészítő és értékesítő zövetkezetek czéjja lezselő sorban az, hogy a baromfienyészítés fellendítése és az értékesítési viszonyok javítása által, tagjainak anyagi helyzetét javítsa.

Há a baromfienyészítő és értékesítő központ *hitelzövetkezettel* kapcsolatos lesz, akkor nemcsak kölcsönöket adhat az, az arszorultaknak, hanem erkölcsi hatással is lehet tagjaira, olyképp, hogy azokban a kölcsönöség az egyvité tartozás, munkálkodásban az egymás által és egymásért való kölcsönös tevékenység jussan diadala.

Érdégle a hitelzövetkezetek csak azzal foglalkoznak, hogy tagjainak hiteligényeit elégítetik és részükre előnyös kölcsönöket juttatnak. Ezen tevékenység szerény kezdetből indult ki, de ma már országsgaztete igen jelentékeny. E munkában a hitelzövetkezetek nemcsak, hanem gyengültek, sőt naponként erősödnek.

A kolozsvári magyar- és központi hitelzövetkezet igazgatósága bőve megfontolás után elkerkezett látna az időt, hogy tagjainak ncsak hiteligényeit elégítse ki, hanem a zövetkezet czéjainak megközelítésben egy lépéssel előbbre haladv, módot találjon a *köz kereseti jóvőledeforrásainak* növelésére is.

A hitelzövetkezetek alapszabályok 22. §-a megadja a jogot az így munkálkodás.

A fentebb említett hitelzövetkezet igazgatósága tehát igen helyesen cselekedett, midőn e téré lépett, mert minden, de különösen a hitelzövetkezetek gazdasági czéjait és a társadalom általános gazdasági helyzete ezt a munkásságot egyenesen kötelezősége is teszi.

Ki ne tudná, ki ne érezné, hogy a társadalmi fejlődés mily nagy, mily súlyos terheket rak az egyes egyénre, de különösen a kisemberekre. Ki ne tudná és ki ne érezné, hogy ezeknek a terheknek hordozása milyen nehézségekkel jár. Sok, nagyon sok ember roskad össze azoknak a súlyra által és még hányan roskadnak há, ósztatárokkal, egymás gyengeségének támogatásával nem pótólnák különösen fograkozóknak.

A kisgazda nap-nap után tapasztalja termelvényei árának hanyatlását, a kisiparos érezni kezdené keresetforrása jóvőledezőségének fogyatkozását. De a terhek nemhogy fogynának, sőt hovatovább emelkednek. *Hogy tehát sikeresen megküzdeshünk az ezt nehézségeink gondolkodásunknál jóvőledezős megjelölés fölébredésé.*

Ezen molyekben fekvő okok indították a kolozsvári magyar- és központi hitelzövet-

kezet igazgatóságát arra, hogy egy nálunk még csak igen kezdetben felkarolt, de még kellően ki nem használt és éppen ezért könnyen igen jó jóvőlede forrásra tehető tenyészési ágazatot zövetkezeti alapon támogatson az érdeklődő közpnt által.

A baromfienyészítést kis- és nagygazdák, iparosok, kereskedők egyirnt gyakorlatilag gazdasági, illetőleg házi körükben.

Az értékesítés is egy a gazdaság körében, mint a piacdon elég biztos jóvőledelet nyújt. A hitelzövetkezet baromfienyészítő és értékesítő közpntjának az a feladata, hogy egy a tenyészés, mint az értékesítést önütadatosan olyan irányba vezesse, mely a jóvőledezősöget állandón emelheti.

Ezen új alapokra fektetett baromfienyészítő és értékesítő közpnt körébe, a fentebb említett zövetkezet vezetősége, igyekszik bevonni egyelőre a Kolozs vármegye területén levő összes hitelzövetkezetek érdeklődő tagjait, hogy egy a vállalat állandán annál szélesebb körű kiterjesztése és működése sikert annál jobban biztosítsa.

Hogy ez miképp lesz megvalósítható, arra a feleletet a nagy gondaló összeállított alapszabály tervezet adja meg.

Késéget nem szenved, hogy a szabályrendelet csak úres keret, melyhez a tartalmát a *tagok ügybizottsága és székülege anyagi érdeklődésének tüle adja meg.* Az előbbi alapellet tekintetében a hitelzövetkezetek tagjai adják meg a biztosítékok és azok ismert osztartása és buzgósga a legjobb nemyekre jóvőledeletnek.

Ami pedig az utóbbi tétel illeté e tér is biztosítva létezik. Az alapító hitelzövetkezetek szét vállalkozás hatatósan támogatja, de az így nyereszést a földművelésügyi kir. miniszter, valamint az Országos központi hitelzövetkezet is kell hogy támogassa. Végre ott is a „Magyar Gazdák Vasárarnok Ellátó Zövetkezeté” is, amelyely az új baromfienyészítő és értékesítő zövetkezet állandó összekötésében lesz, mert összes termelvényét Budapesten fogja vásátracsarnok zövetkezeté által értékesíteni.

Meg vagyunk győződve arról, hogy azon urak, kik a hitelzövetkezet élén állnak és eddig oly fényes tanuljelt adták ügybuzgósgájuknak, ezen új vállalkozást is gondos és figyelmes átrai szeretőtükben fogják részesíteni, s ha így lesz, akkor az új csecesem csakhamar erőteljesen fejlődni fog s erős viharredetű férfúvá fog válni.

—y.

VEGYESEK.

Mai számaink tartalma:

OMGE. közleményei.	Oldal
Hadseregállás.	1263
Az első baromfienyészítő és értékesítő közpnt a hitelzövetkezettel kapcsolatban.	1276
Tárca.	
Becsületes emberek.	1268
Dohánytermesztés.	
A párisi kiállítás dohánjai és dohánygátrmányai.	1270
Talajjavítás.	
A vesprémi püspökség ősi rétönözése.	1272
Baromfienyészítés.	
A kaszkói hókakarmányozásának előnye.	1274
Levegőtörvény.	1275
Vegyesek.	1276
Kereskedelem, tözde.	1278
Szerkesztői híretek.	1279

Aratás után. „Az idegi gabonatermesztés csak igen kevés helyen felel meg a gazda reményeknek.” Ezt mondja a földművelésügyi miniszter legutóbbi július 31-éről kelteztet jelentése. Bizony kevés helyen. A hivatalos stílusban szerkesztett jelentés a mezőgazdasági állapotokról a magáról a termésről azt is mondja, hogy az várakozáson alul fog maradni. Há miért várakozáson alul? Ki várt, vagy remélt jobbat

Azok, akik a gazdasági tudósítók mai szervezetében, a jelentések megbízhatóságában binni tudnak, és a börze urai, a kik hogy a buza ára realisan ne emelkedhessen, szűk jóvőlede almodnak s elég szerencsés sajtó orgánumaikon a maguk igazát akarják a publikummal elhíttetni. Kevésben voltak arra előkészítve, hogy a keresztek, illetve kevés oly kevés magot adjanak, mint a hogy ez — sajnos — a cséplések eredményei szel és hazabán tanusítják.”

Ezt mondtuk mi már akkor is, amikor a földművelésügyi miniszter jelentése csak két millió métermázsalva kevesebb termést jelent. Igen maradt az azt mondván, nem érvet a hivatalos sajtó szavakból, — hogy ránk lesz az idei termés, amiert persze ránk is zudult. Mi gazdaszettel nőtünk is ezért nem teltzett ez azoknak, akik hogy palostajók a kevesnek az alacsony árat, a maguk igazát szerettek volna elhíttetni belük. De hát így van ez. A világpiacon a buza ára szintén emelkedik. Európában általában gyöngök az aratás, emellett tehát termelődésnek kellene lennie, hogy nálunk is emelkedjenek a gabonákra. Mit látunk azonban, az az egy-két fillér ár-ingadozás, csalóka fény akar csak lenni, más semmi. Az ok, mert ilyenkor természetesen ki kell találni valamit: az őrségi forgalmon megszüntetés, hozok másfélöt látjuk, hogy az őrségi forgalomból megfosztott magyar malomok diadalmasan vezetik fel a versenyt — az osztrák piacon s vidéki malomiparnak örvéndes lendületnek indul. Szalmazsálhoz való kapkodás tehát okit felhozni ezt, de hát más hiányában mit hozzának fel a börze urai?

Ami különben a földművelésügyi miniszter legújabb jelentésében ismét a vetéskedő közpnt, az nagyboldogul megfontolt magyar malomok dában elénk a zivatros időjárás, később száraz és rekető hósg uralkodott, mely utóbbi a kapasóvények fejlődését akadályozta. A kukorica és burgonya, valamint a répa és más kapasóvények károsodása miatt, sőt néhol már a szőlők is szenvednek az eső hiánya miatt.

Az aratás és cséplés eredménye mind előbbre haladt — annál inkább kitűnt, hogy az idegi gabonatermesztés csak igen kevés helyen felel meg a gazda reményeknek. Látható volt ugyan már hetekkel ezelőtt is, hogy a termés a várakozáson alul fog maradni, — de arra kevesen voltak előkészítve, hogy a keresztek, illetve kevés oly kevés magot adjanak, mint a hogy ezt, sajnos a cséplések eredményei szelében tanusítják.” A próbacéplésekől hétről-hétre mind jobban látható, hogy maguk a termelők és köztve a gazdasági tudósítók is erősen csalódtak reményekben. *Mindomemi szülés gabona kevesebb magot ad, mint a mennyit eredetileg remélték*, így, hogy ma már a gazdasági tudósítók is csakhamar csakhamar kisebb átlagot levegik kilátásba mint ugyanazoké meg csak pár héttel előbből kell becsélni is. Meg ugyan nem végeztek mindenütt próbacépléseket, mindazáltal az eddigi adatok alapján konstataciók, hogy a buzatermesztés átlagai rendkívül különbözök s még egyuzanazon vidéken is rendkívül eltérések mutatkoznak. Járásoknál, sőt néhol csakhamar csakhamar, hogy 6—8 mm. átlag termés mellett alig 3—4 s legfeljebb 4—5 mm. átlagok észlelhető, különösen a kisebb gazdaságokban. De még az sem tartozik a ritkaságok közé, hogy a *termésarányon egész járásokban a normális termésnek felel sem úti meg.*

Az ideli megjelölés eredménye összehasonlítva az ideji július 20-iki és a július 30-iki becsélet, az alábbi csökkenést mutatathatjuk ki:

	1900.	1901.
	évi termés	július 20-án július 31-án
Buza	38.344.171	35.164.500 34.835.000
Rozs	11.128.120	11.605.000 11.507.200
Árpa	11.730.828	10.132.400 10.128.400
Zab	10.297.738	9.893.100 9.852.800

Látjuk tehát, hogy 10—10 napról miként csökken fokozatosan a termésátlagok kilá-

tása, kivétel nélkül minden gabonánál. Vajjon látja-e ezt a bőrze is?

Ami a többi mezőgazdasági termelőnyeltek illeti, *tenyésztés* az állattenyésztés részeként a kedvező fejlődéshez szükséges, minden esetben, és olykor az utóbbi nagy meleg és szárazság az ország nagyobb részében kedvezőtlenül befolyásolja a folyamatban lévő cső- és személpőzést.

A *burgonya* a viszonyokhoz képest általában még kiélgetett és bővebb a szárazság kedvezőtlen hatása többfelé szintén mutatkozik rajta.

A *komló* fejlődése kiélgető. A korait szedni kezdik, a késői virágzik.

A *köles* vetések a szárazság következtében alacsonyok és egyenlőtlenek, ahol azonban eső kaptak, jól állanak. Néhány már aratást is megkezdtek.

A *len* és *kender* fejlődése egyenlőtlen.

A *dohány*. A korai ültetések jól tartják magukat és törésük megkezdődött, a késői ültetések ellenben a szárazság miatt nem fejlődtek és csak gyenge termést adnak.

Az *állattenyésztés* főiskolájánál a földművelésügyi miniszter az állattenyésztési tanszékhez *Zoltán Kálmán* és állattenyésztési tanszékhez *Dr. Farkas Géza*, a korbonzeti tanszékhez *Bajusz Árpád*, a bonczeni tanszékhez *Burgis Tivadart* két év tartamára I. tanárséggedékké; a vetyáni tanszékhez *Dr. Röhrer Lászlót*, a bolygóvárszali tanszékhez *Eötvös Gyátróvt*, a korbonzeti tanszékhez *Zoltán Kálmánt* és állattenyésztési tanszékhez *Wimmer Zoltánt* szintén két év tartamára II. tanárséggedökké nevezte ki.

Gazdasági tudósító. A földművelésügyi miniszter *Tuhányi Ödön* őri-szent-péteri lakost Vas vármegye szent-gothárdi járására néve a gazdasági tudósítói tisztté bízta meg.

A gazdasági munkáspénztár érdekében. Hogy a gazdasági munkások és azok hozzátartozói betegsége, előregedés, baleset és elhalálozás esetén segítség nélkül ne maradjanak, a törvényhozás a múlt év folyamán törvénytervezket alkotott, amelyvel számunkra az iparos munkásokéhoz hasonló betegségi pénztárt létesítette. A törvény folyó évi január 1-ével lépelt életbe. Az azóta lejárt fél év eredménye azonban arról győzté meg a kormányt, hogy azt se a munkások, se a munkások nem pártolják eléggé, bár annak mind a két félre néve egyformán nagyok az előnyei. Hogy a pénztár fejlődése nagyobb lendületet vegyen, a kormány a közigazgatási hatóságok akcióba vonását határozta el. Felhívta ezeket, vidékekre különösen a fozsogabirákat, hogy járassákban a birtokokos kör- és községi jegyzők és a néptanítók részvételével értekezleteket tartsanak, azokon a törvény szellemét és szakaszait ismertessék s iza munkádatokat, mint a munkásoktól a beiratkozásra buzdítsák és serkentessék. A tanfők, kör- és községi jegyzők községeikben ugyanide törekedjenek. A törvény humánus és jóvágy szellemű, egyelőre iránt mindennél fényesebben igazolja ama körülmenet, hogy maga a kormány is a törvényhozás határozata folytán évente 100.000 koronával járul a pénztár tőkájének gyarapításához. A segítőpenztár tagjainak egyelőre betegség, baleset, előregedés és elhalálozás esetén jut-

segélyt. De intenciója az, hogy idővel többé gyarapodván, indokolt esetekben azokat másféle anyagi támogatásban is részesítse.

A nyitrai állami Ártérvezés. A Nyitrai Városi Gazdasági Egyesület f. hó 11-én rendezte *Nagy-Tapolcányban* első nagy nyitrai vörösi Ártérvezését. A Nyitrai vörösi ezidei kitűnő Ártérvezése és a jóhírű árpa minősége indította a vezetőségét arra, hogy alkalmat nyújtassanak a vevőknek széleskörűen kényelmes módon a nagy választékú fedeztetésért; a külföldi vevők figyelmen kívül tartásáért és az Ártérvezetés fókuszáért határozta el, az egyesület ez a tennévenként egyszer rendezendő ilyen kiállítás megtagartását.

Köcskemét-vidéki kiállítás. A *Köcskemét-vidéki kiállítás*-nak ünnepélyes megnyitása folyó hó 11-én délelőtti *Hegedüs Sándor* m. kir. kereskedelmi miniszter által fog megünnélni. A kiállítás elrendezése nagyjából a következő: A dadalpakú és az épületek közt lévő tásza tereen nagy gazdasági gépek lesznek csoportosan elhelyezve. E helyen lesz az ünnepélyes megnyitás, mely czéla díszes ünnepi csarnok van felállítva. A kiállítás főépülete a központi épület és vidéki háziak a tornokok 14 tásza teremben elhelyezve. Jobbra a tornokok egy részét a budapesti technológiai múzeum gépei foglalják el, melyeket motoros erő fog hajtani; a gépek körül főképe a fa-, vas- és bőrir részére való kerülnek a bemutatásra.

A lovarda többi része iparüzemeknek van szánva. A kiállítás tásza részében felállított nagy fedett osztorokba lesznek az ipar és gazdasági kisebb gépek, eszközök, járművek, stb. elhelyezve; az üres területen a gazdasági nagyobb gépek. A baromfikállítás impozánsan ígérkzik, amennyiben 15 nagy udvar lesz s mindegyike 50 állat befogadására; azonkívül kerekekből két pavilon baromfiörzekek részére és külön pavilonban lesznek az ipar és komposztás és csomagolás teljes izemben bemutatva.

Kertészeti kiállítás Bécsben. Bécsben *Ferenc Ferdinánd* főherceg vendöksége mellett október 2-8-ig nagyszabású kertészeti kiállítás rendeznek, amelyre újabb a *Ferdály* kiállításokhoz hasonlóan a pénztár az aratókhoz bék néhány tagja kivétel. A kiállítás tartama alatt ill' össze a második osztrák kertészeti kongresszus s az osztrák pomológusok is akkor tartják kongresszusukat. A kiállítás *Schwarzenberg* herceg palotájában tartják meg.

Aratási ünnepek. Ismét több helyről adnak hírt, nagyszabású és szép aratási ünnepekről. A tencsémegyei Köcsözről írják, hogy *Rakovszky Antal* uradalmában a földművelésügyi miniszter felhívására a szokottal nagyobb s a környék előkelőségének részvételével rendeztek nagyszabású aratási ünnepeket. Rendeztek továbbá *Álmásy Dénes* gróf gulavári uradalmában, *Salgó József* dr. nyomai, *Göszlony Kálmán* budai birtokán, továbbá *Andrássy Flórip* bolvai gazdaságban nagyszabású, szép ünnepepeket. Mindezekről a helyekről *Daranyi földművelésügyi miniszterhez* idvölzö táviratokkal küldöttek. — A *kisbéri állami ménésbirtok*on augusztus 1-én rendeztek arató-ünnepeket a bathányi és tarcsi kerületek arató-

számára, ugyszintén *Návay Kálmán* tiszta-szt.-imrei és tiszta-roffli nagybirtokos is rendezett arató-ünnepeket, amelyeken gazdagon megvendégelték aratóit. *Kovács Zoltán* úrnak makóvári uradalmában az aratás befejezése után nagyobb aratási ünnepeket tartottak s az aratók a szokottal nagyobb jutalmazásban részesültek. Magócs vidékén általában mindentűn tartottak aratási ünnepeket.

Gabona és liszt szállítási díj. Az Amerikai és angol-magyar közlekedési társaságok és a gabona és liszt szállítási díj közti bizonyos disparitása törököszi, Németországra is kiterjedt. A németek nem elégségesnek meg oly csekély különbözlettel (ctms. 100 kg-kiint) mint az amerikaiak, hanem azt akarják, hogy a gabona az 1. külön díjszabásból a jelenleginél olcsóbb 2. külön díjszabású deklarálással. Sőt vannak szövetkezetek Németországban, melyek arra törekzenek, hogy a gabona szállítási díja a liszt szállítási díjához oly arányban álljon, mint amilyen arányban gabonából jó s sütőképes liszt készíthető. E szerint 300 métermáza gabona díjának olyan nagynak kell lenni, mint 200 métermáza liszté.

Mi, kik évekenkel ezéltén éven kérdést ugyancsak ély alappon vetettük fel és tárgyaltuk is ezen lapok hátsóiban, éven nézettünk ma is fentartjuk és azt hisszük, hogy csak oly díjszabási rendszer teremthet egységes gazdasági viszonyokat, mely a nyerstörmény a félgabonán és a készgabonán szállítási díj közti bizonyos megkülönböztetést tesz. E megkülönböztetés elméletében azok anomáliát idézett fel. A német molnárok szövetkezete erre jó példát emlit, mikor elmondja, hogy a korpa náluk a 3. külön díjszabásba tartozik; a gabonából készült hasonló suíru liszt, a korpa együttes szállítási díj tehát olcsóbb a nyerstörmény szállítási díjánál. Ez a díjszabási elbírás leginkább a vidéki malnkora káros, melynek az olcsó lisztjafók és korpat csak a környéken helyezhetik el, míg a finomabb lisztjafókat exportálni kénytelenek. Azon malmkó pedig, melyek szerencsés földrajzi fekvésükkel fogva ritkán mentén fekszenek és a gabonáért nem kénytelenek ugyanolyan szállítási díjat fizetni, mint a lisztért, folyó gabonának, mivel ezek a lisztet ugyanolyan szállítási díj mellett küldik a vidékre, mint amennyire a vidéki malmkó a gabona szállítási díjért kénytelenek fizetni.

Ló- és szarvasmarha-díjazások. A *Porzsonyvármegyei gazdasági egyesület* a szorgalom és igyekezet jutalmazása, a köznevelés és szarvasmarha-nyagának javítása, de különösen a jövő 1902. évi Porzsonban tartandó II. mezőgazdasági országos kiállításpon bemutatásra kerülő megyei gyűjtőmenet kiállítás ló- és szarvasmarha egyedeinek kiválasztása, esetleg megvársárasa czéljából a földművelésügyi miniszter nyava támogatást 1. és egyetemes her hó 8-án *Puma-Szerdahelyen* létesítendő jutalomdíjazást, szeptember 15-én pedig *Nagy-Sombathán* szarvasmarha-díjazást rendez. A lódíjazásra kitűztetett 600 K. állami, 600 K. egyesületi, összesen 1200 K. díj és díjaztatni fognak is. Anyakancsak csóvalt, 2. Négy és három éves kancsásokok. A szarvasmarha-

MAUTINER ÖDÖN es. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy ut 23. sz.

Árny és vesz:

biborherét, homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi repezét, őszi repezét, (káposzta-repczét), mustármagot, csibehurt.

Bárány- gyapjut

Csomagoló zsákokat díjmentesen adunk.

legjobbán értékesít

Báránygyapju gyorsan és jól értékesíthető.

szennyes, usztatott vagy gyárilag mosott állapotban

Első magyar gyapjumosó és bizományi részvény-társaság

vasútállomás: Budapest—Lipótváros.

Magy. kir. Államvasutak.
116.888/901. sz.

Hirdetmény.

Menetrend változás ételbélgetésén a kis-kapus-nagy-szebeni, valamint a Nagy-Szeben—Ólthid kitérő-Verestoronnyi vonalon.

A Verestoronyn-on csatlakozó román vonalrészek előreláthatólag f. évi aug. hó 1. éig történő megnyitási napjától kezdve az alábbi menetrend változás lép életbe: Kis-Kapus—Nagy-Szeben között: A 7304. sz. személyvonat Kis-Kapusról korábban, azaz délelőtt 11 óra 19 perccel fog indúlni és Nagy-Szebenben délután 1 óra 9 perccel érkezi.

Nagy-Szeben—Ólthid kitérő Verestoron között: Mindegyik irányban egy-egy új 9901. és 9902. sz. személyvonat helyetlétik forgatnuba.

A 9901. sz. személyvonat csatlakozással Romániából Piatra, Vercoiprova és Bukarest felől Verestoron állomásról, hová a románállamvasutak 175. számú személyvonata délután 1 óra 15 perccel fog érkezni, délután 2 óra 19 perccel fog indúlni és Nagy-Szebenben délután 3 óra 37 perccel érkezi, hol Kis-Kapuson át csatlakozást talál a Budapestre reggel 7 óra 50 perccel érkező gyorsvonathoz.

Ezen romániai sz. országhatár és Verestoron állomások között fekvő Verestoron- és Boicza megállóhelyeken csak az utasok felszállása lesz megengedve.

A 9902. sz. személyvonat csatlakozással Kis-Kapuson át a Budapestről este 9 óra 15 perccel induló gyorsvonathoz Nagy-Szebenből délután 1 óra 14 perccel fog indúlni, Verestoron állomásra délután 2 óra 18 perccel és Cainei román határállomásra délután 3 óra 15 perccel fog érkezni, hol csatlakozást talál Piatra Vercoiora és Bukarest felé.

Ugyanazon naptól kezdve az Ólthid kitérő és Verestoron megállóhely közötti naponta közlekedő Ólthid kitérőről délután 3 óra 20 perccel induló 9912. sz. valamint a Nagy-Szeben—Ólthid kitérő—Verestoron megállóhely közötti ünnep- és vasárnapokon közlekedő és Nagy-Szebenből délután 1 órakor induló 9916. sz. vegyesvonatok forgalmon kívül helyezettnek.

Budapest, 1901. július 22-én.

Az igazgatóság.

Kizárólag elsőrendű

magyar erdélyi faj
igás ökor
és növendék marha
gazdag választékban kapható

LÁSZLÓ TESTVÉREK gazdálkodók
Nagy-Iklódon posta-távírdó- és vasútállomás
a Szamos völgyén Kolozsvár közelében.

RÉPAVASUTAK

KEZ-, LÓ-, GŐZ ÉS VILLÁMOS ÜZEMRE, HASZNÁLT ÁLLAPOTBAN IS, HORDOZHATÓ ÉS SZILÁRD VÁGÁNYOK, VÁLTÓK, FORDÍTÓ KORONGOK, KÜLÖNLÉGES RÉPAZÁLLÍTÓ KOSKIK, VILLÁMOS ÉS GŐZMOZDONYOK

A RÉPAIDÉNYRE BÉRBE IS ADATNAK.

Roessemann és Kühnemann

Koppel Arthur-féle vasutak

BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 113. SZÁM.

STAHEL és LENNER, Trüör és lemez-lyukasztó-gyár Budapestben.

Üdönságként ajánlják gőzcséplőgépek számára a „Dorn-féle szabadalmazott új rendszerű törek-rostátok vas vagy aczélemezéből, a fából készült törekrostatok helyett. **Előnyök:** 1. a töreknek tökéletes lazítása, 2. a töreknek egyenletes felosztása az egész rostafelületen, 3. a rosták eldugulása ki van zárva, 4. rendkívül magasfokú magkiválasztás, 5. legnagyobb tartósság.

Speciálitások: - trüörök buza, rozs, árpa, Csepelgőzrostatok: horgany-, vas- és aczélemezéből s mindennemű lyukasztott vagy hasított lemezek, gazdasági vagy technikai célokra.

52.476/1901. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap tulajdonát képező Hajdúvármegyében, Püspökkladány község határában fekvő birtoknak az alóltit miniszterium IX. ügyosztályában és a püspökkladányi közalapítványi gazdasági felügyelőségnek leveleiről terképen az alantab felsorolt számokkal megjelölt következő részletei 1902. évi november hó 1-étől kezdve az alóltit miniszterium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. szám)

1901. szeptember 19. napján délelőtt 11 órakor tartandó zúrt ajánlatu nyilvános verseny utján fognak haszonbérbe adatni:

a 3. és 4. számú részvízi és hídlahti gazdaság 116/100 ^{1/2} /100 hold	15
és a 5. nagy-megyeyisi gazdaság 165/100 ^{1/2} /100 hold	15
a 10. és 11. mérésértheti és sándor-értszégi gazdaságok együtt 194/77 ^{1/2} /100 hold	15
avagy:	
a 10. számú mér-értheti gazdaság külön 1286 ^{2/3} /100 hold	12
és a 11. sándor-értszégi 660 ^{2/3} /100 hold	12
a 12. és 13. számú Kővágó, Középhát és Hajnatuzg nevű gazdaságok együtt 2831 ^{2/3} /100 hold	18
avagy:	
a 12. számú Kővágó nevű gazdaság külön 641 ^{2/3} /100 hold	12
és a 13. számú Középhát és Hajnatuzg nevű gazdaságok együtt külön 2190 ^{2/3} /100 hold	12
a 14. számú Székeszégi gazdaság 1208 ^{2/3} /100 hold	12
a 15. és 16. számú kettősértszégi és hamvasi gazdaságok együtt 1256 ^{2/3} /100 hold	12
avagy:	
a 15. számú Kettősértszégi nevű gazdaság külön 579 ^{2/3} /100 hold	12
és a 16. Hamvasi 671 ^{1/3} /100 hold	12
a 17. és 24. számú lőpháti, fehérhát és kis-kunlapi gazdaságok együtt 2231 ^{1/3} /100 hold	18
avagy:	
a 17. és 24. számú lőpháti gazdaság és kis-kunlapi legelő fele külön 1027 ^{2/3} /100 hold	12
és a 18. és 24. számú fehérhát gazdaság és kis-kunlapi legelő másik fele külön 1253 ^{2/3} /100 hold	12
a 20. számú Rakos Úr-méshti és Salomusz nevű gazdaság 2000 ^{1/3} /100 hold	18
végre a 22. számú Tavishát, Bessenyhát és Zodony nevű gazdaságok 2314 ^{1/4} /100 hold	18

A bérleti szándékozók a fentiekelt határnapra azzal hivattak meg, hogy egy koronás bélyeggel ellátott és a kelő bántartás letételő igazoló pénztári nyugtával felszerelt irásos zártajánlatokat bértárgyankint külön külön kiállítsa és börtékező az alóltit miniszterium segédhivatalán föligazgatóságánál legfeljebb a versenytárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyújtsák be.

Az ajánlatokban a bérleti szándékolt bérzadásagokról egészen felajánlott évi haszonbér számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő azokban egyszerűsmd, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. Az ajánlatok börtéke felő részére feljegyzendő az, hogy az ajánlat mely bérzadáságra vonatkozik. Bántartásul a bérleti szándékolt gazdaság minden holdja után 2, azaz kettő korona vagy készpénzben vagy biztosíték-értékértékpapirokban, avagy pedig a Pesti Hazai Első Takarékpénztár betéti-könyvekéjében bármelyik közalapítványi, vagy állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le, és az arról szóló nyugta csatolandó az ajánlathoz.

Elkésve érkezeti, vagy kellőgék ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételini nem fognak.

Oly egyének, kik ajánlatban vagy gondnokaság alatt állanak, ugyszintén, akik az uradalommal szemben hirtárlós tartozásában vannak, vagy bármí emmiel perben állanak, a versenytől ki vannak zárva.

A részletes versenytárgyalási és haszonbéri feltételek a miniszterium segédhivatalának föligazgatóságánál és a közalapítványi gazdasági felügyelőségnek Püspökkladányban a hivatalos órák alatt tekinthetők be.

Budapestben, 1901. évi július hóban.

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszterium.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalmának kis-kovácsi szőlőjéből ezidén mintegy

600-800 métermáza, elsőrendű minőségű, szép, fajokba ültetett szőlő kerül eladásra.

Venni szándékozók a szőlőt megtekinthetik és a vételi ügyben általában kaposvári béruradalom igazgatóságára érkeztethetnek. Alulírott béruradalmi igazgatóság esetleg a vételt olyan alakban is elfogadja, hogy vevő a szőlőt leszüretelteti és azt hektoliterenként megszabott árban átveszi.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalmának Kaposvárott.** 4387

Gépezetek, gyárosok, malomtulajdonosok és őrtékezőtulajdonosok

és a gépek szerkezetére, kezelésére és a gépezetek oktatására néve Magyarországnak egyedül és legjobban szerkesztett

GÉPKEZELŐK LAPJA

című szaklapot, 4140 melyet **VÖZSEI EDE** magy. kir. íparfelügyelő szerkeszt. Hírlapoztatás ára félév: 4 korona. Megrendelhető a kiadóhivatalban: BUDAPEST, Soroksári-utca 5. Mutatónyomtatást kívánatra ingyen.

A magy. kir. államvasutak budapest-jóbbparti üztelvezetősége, 21624/L szám.

Ajánlati hirdetésny.

745 Államunkon levő vízművünk egyik 80 mm belső átmérővel bíró mintegy 145 méter hosszú, nyomvezetékeknek a hozzátartozó szárazszákkal és ártékezőkkel együtt 150 mm. belső átmérőjű vezetékekkel és hozzáillő szálkázatokkal és elzáró szelepekkel való kicserélésére — a földmunkák kivételével — emmelt pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok alapjánul szolgáló tervok, szerződési feltételek a költésjegyzés minták vonatkozásban (Külső Kezelségi-13. II. em.) szerkesztők meg. Az ajánlatok f. é. augusztus hó 10-én déli 12 óráig titkárságunkhoz nyújthatók be. Az ajánlatok ikenként 1 koronás, a mellékletek pedig ironszín 30 filléres bélyeggel ellátva a következő felcírral bíró lepecsételt börtékeben nyújthatók be: „Ajánlat 21624/01. számhoz, a gyári vízmű nyomvezetékeinek kicserélése a tárgyalom.”

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig az ajánlati ártal kizárólag az őrtékezőknek 9 óra kéztépezésben vagy állami feltételekre alkalmas értékpapirokban bántartás jegyzőpénztárunknál teendő.

Készpénzben lelet bántartásnak után kamatok nem fizetnek, ellenben az értékpapirokban esedékesek való szerényen megtekinthetők. Az értékpapírok a budapesti illetve bécsi tőzsdén jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó ártalrom szerint, de névénként felül fognak állítani.

A börtékegy az ajánlatban nem tekinthető.

Posta után beküldendő ajánlatok és bántartásnak térti vetény mellett adandók fel.

Az alulírott üztelvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon válasszon.

Budapestben, 1901. július 23-án.

A magy. kir. államvasutak budapest-jóbbparti üztelvezetősége.

(Utányomása nem díjazatik)

Alulírott gazdaságban vetési cézúra rendkívül bőtermő

angol piros szemű tarbuza,

mely a rozsdának, valamint a megdőlésnek legjobban ellenáll, melynek polyvája és töreke nagyon jó takarmányt képez, mintknek zsíkkal együtt vasutoshoz szállítva 10 koronáért kapható. Ezen buza hektoliterenként 81—82 kilogramm. Tíz ttm.-nál kevesebb nem lesz szállítva. Egész waggorendelésnél ártékdémdény.

Kovács Antal

Keretye, u. p. Szt-Adorján (Zalamegye.)

Rozsvetésre

nyiri őszi fehér rozstot keresek

megvétele, megkívánom, hogy fajtiszta legyen, direkté termelőtől minlát és árajánlatot kérem

Hertelendy József

Vindornya-Lak, u. p. Zala-Szántó címre küldeni. 4365

A diószegi óriás-buza finomított után-termeléséből, melynek hozama ez évben holdanként 17 q., ajánlunk 4357

vetőmagot

100 kg.-ként 18 koronáért, egész rako-mány vételénél 17 koronáért ab Macs állomás, vevő zsákjaiban.

MAGSI URADALOM, Macs, per Debreczen.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)
kapható kiadónivatalunkban.

Őszi vetésre ajánljuk

diószegi óriási buzákat,

mely már igen elterjedt s melynek eredménye a hozzánk érkezett összehangzó értesítések szerint általában a **legnagyobb meglepetéskeltette**, miután a **rozsa elleni ellenálló képességét nagy mértékben igazolta.**

Becses megkeresések

Diószegi cukorgyárhoz

Diószeg (Pozsonymegyében) intézőndök. 4298

!! MEGJELENT !!

a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszterium anyagi és az Országos Központi Helyszövetkezet erkölcsi támogatása mellett

Dr. GALOVICS ZOLTÁN

A Magyar Szövetkezeti Jog

című műve, mely a szövetkezetekre vonatkozó összes jogszabályokat tárgyalja és az összes szövetkezeti orsz. minden barátja számára

=== nélkülözhetetlen kézikönyvül szolgál. ===

Ezen mű utmutatóul szolgál:

a szövetkezetek alapítására,
a tagok jogviszonyaira,
a közgyűlés, igazgatóság és felügyelő-bizottságra, ezek tagjainak jogaira, kötelességére, felelősségére stb.

A mű ára portómentesen megküldve 6 korona 20 fillér.

Küldje 7 k. 20 fillér. Megrendelhető

a köztelemek kiadónivatalában Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

„HAZÁNK“

politikai, társadalmi és közgazdasági napilap
augusztus elsejével új előfizetést nyitott.

A „**HAZÁNK**“ a pártpolitikától független
napilapja a magyar gazdáknak,

mely a nemzeti termelés, a nemzeti munka érdekeinek
érvényesítéséért és védelméért küzd és küzd a

közélet purifikációjáért

minden vonalon.

A „HAZÁNK“

BUDAY BARNA szerkesztésében jelenik meg.

Rendes heti melléklete a „**VASÁRNAP**“, két hetenként a „**SZÖVETKEZÉS**“ van a „**HAZÁNK**“
hoz mellékelve. Mindezen mellékleteket díjmentesen kapják
az előfizetők.

A „**HAZÁNK**“ előfizetési ára:

Egész évre 28 korona	Negyed évre 7 korona
Fél évre 14 „	Egy óra 2.40 „

Szerkesztőség és kiadónivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

eredeti „KALMÁR“ rostát,

A meljéket a legnagyobb uraldalma is, mint felülmutatlatlan ismernek el. A magyar korona birodalom területén létező bármely vasúti vagy hajóállomásra, börtönve külön, mint külön gyártmány, szavatsag mellett.

Kalmár Zs.

utóda,
kálissági rosznyósi.
106 posta gyűrű.
Termelő telep és egyedüli
elárulási hely,
Hódmező-Vásárhely.

Elismert az erkékesté-
lést eszközök az elő-
rít 9% mellett.
Férlagostól és csomagol-
tatástól ingyen nyújt
tagok és nem tagoknak.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKBAN.
Sürgőzdicim: Aurora—Budapest.

Értekesítésre elfogad:
Husennelket, füstölt
húst, vadakat, szárnyas-
sokat — élő és leült áll-
pohban, tejfát, vaját,
halat burgonyát,
káposztát, sárgarépa-
ket, gyümölcsöt stb.

„MIKROSOL“

z legjobb és leghatásosabb szer
**fagyombá, falmálkák, nyálka és penész-
gomba valamint ezek okozta nedvesség
és dohos levegő ellen.**

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbírók, szeszgyárak körében a
legjobban bevált. — Kétféle bizonylatok. — Egyedüli gyárat:
**Festékgyárak:
Lutz Ede és Társa, Pozsony.**

„BONI“ GYÁRTELEP

és mezőgazdasági részvénytársaság
azelőtt
Mandel Eduárd és Társai
Nyírbátorban.

két tengelyű „BONI“ eketaligánt.

A szegedi mezőgazdasági kiállításán UJ és Győlemez-
műintézet. Megrendelhető Nyírbátorban. Fent
ezeknél. Budapestben Kán és Heller és Bucher Rudolf
cégekkel, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél“.

Magyar-Óvári m. k. g. kard akadémia gépészeri állomása.
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!

Magyar-Óvári m. k. g. kard akadémia gépészeri állomása.
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!

Magyar-Óvári m. k. g. kard akadémia gépészeri állomása.
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!
Tisztelt Kálissági rosznyósi!

Háromezer hold kitűnő
ártér birtok
bérbe adó

a kemecsei vasúti állomás közelében;
részletek megtudhatók 4175

Lázár Kálmán urnál
Nyiregyházán.

Lapunk kiadványában megrendelhető:
A sertés javítása és hizlalása
gazdák és hizlalók használatára.
Irta K. Ruffy Pál.
Ára portmentes küldéssel I forint 10 krajczár.

Legújabb
Most jelent meg.

**Szarvasmarhák
gümőkörja**

vághodói statisztika alapján
pályadíjjal jutalmazott ér-
tekezés

Breuer Albert
közvágóhídi felügyelő által-
adott
(A Magyar. Orsz. Állatorvos-
Egyesület kiadványa).
A 1 Koron
p. dírmertés megkülönböztetéssel
I Kor. 10 III.

Megrendelhető a »Közte-
lek« kiadványátalálva.

Hirdetések
felvetetnek
a kiadványátalálva
BUDAPEST,
IX., Ürög ut. 25. sz.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvégezni; épít

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kérek, hogy alásti emmehes forduljanak.

gőszántást vállalkozó

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

GUTKELED

Craig Millár—Galante (Buccaneer) után, angol telivér 170 magas, jegytelen pej mén, született 1889-ben, az 1901/1902. évi fedezetelési idenyre

bérbeadó, esetleg eladó.

4311 **Ménésintézőség, Tolna-Ózora.**

Egy és több vasu egytemes
aczélelkéim és

talajmivelő eszközeim

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hirnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

„Unicum-Drill“

egytemes sorhavoatógép sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hirnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
VI. ker., Nagymező-utca 68.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicago-i aratógépgyár.)

Kéveköto aratógép
Fűkaszalógép
Köszörűkészülék

„Daisy“ marokrakó aratógép
Szénagyűjtő gereblye és
Kévekötofonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s áránkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató

Budapest, V., Váci-ut 30.